

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

Έτος 48 – Τεύχος 2

Φεβρουάριος - Μάρτιος 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικὸ
Ἰαλέξανδρου Κατσιάρα
σελ. 3

Ἐκκλησιολογικὲς Προοπτικὲς
† Πρωτοπρ. Ἰωάννη Μέγιεντορφ
σελ. 4

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα
Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου κ. Εὐθυμίου
σελ. 12

Ἱεραποστολικὲς προκλήσεις
στὴν ἀφρικανικὴ πραγματικότητα
τῆς συγχρόνου ὀρθοδόξου μαρτυρίας
Μιά ἀνοιχτὴ πρόσκληση
Σεβ. Μητροπολίτου Καμερόν κ. Γρηγορίου
σελ. 13

Διακονία τοῦ Λόγου
π. Ἀντωνίου Πινακούλα
σελ. 19

Ποῦ ἦσατε τόσο καιρό;
Πρωτ. Βασ. Θερμοῦ
σελ. 25

Γεγονότα
σελ. 28

Βιβλιοπαρουσίαση
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη
σελ. 30

Τὸ Περιοδικὸ «Ἐφημέριος» δὲν εὐθύνεται
γιὰ τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῶν ἀρθρογράφων του.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἰπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

Ἰαλέξανδρος Ἰ. Κατσιάρας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

π. Παναγιώτης Καποδίστριας, π. Βασί-
λειος Θερόμος, π. Βασίλειος Καλλιακμάνης,
π. Δημήτριος Κουτσούρης, π. Παῦλος
Κουμαριανὸς καὶ ὁ κ. Ἰλίας Ὑφαντῆς.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ὙΛΗΣ:

Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:

Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Κωνσταντῖνος
Χολέβας καὶ Βασίλειος Τζέρπος

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail: efimerios@ecclesia.gr

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία:
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Νικ. Κάλτζιας
Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380

Προλογικό

Ἀλέξανδρου Κατσιάρα
Διευθυντῆ Σύνταξης

Σεβαστοὶ πατέρες,

Στις ἀρχὲς τοῦ Μαρτίου συναντηθήκαμε μὲ τὴ Συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημέριος» στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο στὴν Ἀθήνα. Ἡ εὐθύνη τῶν μελῶν τῆς συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι νὰ ἐλέγχει τὰ πρὸς δημοσίευση κείμενα ἀπὸ πλευρᾶς ἐπιστημονικῆς. Ἀφοῦ συμφωνήθηκε ὁ τρόπος μὲ βάση τὴν ἐπιστημονικὴ ἐξειδίκευση τοῦ κάθε μέλους τῆς συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ζητήσαμε ἀπὸ τὰ μέλη νὰ μᾶς ποῦν τὴν γνώμη τους εὐρύτερα γιὰ τὸ περιεχόμενο, τὴ δομὴ καὶ τοὺς στόχους τοῦ περιοδικοῦ. Ἀναπτύχθηκε μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα καὶ δημιουργικὴ συζήτηση. Εἶναι πολὺ σημαντικὸ πλέον γιὰ τὴ Διεύθυνση τῆς Σύνταξης τοῦ περιοδικοῦ νὰ μπορεῖ νὰ συζητᾷ καὶ νὰ ἀνατροφοδοτεῖται μὲ στόχο πάντοτε τὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος» νὰ εἶναι ἀντάξιο τῆς ἀποστολῆς του.

Ἀφοῦ λάβαμε ὑπόψη μας ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλες συνομιλίες, καταλήξαμε στὴν ἀπόφαση τὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος» νὰ συνδυάσει τὰ ἀφιερῶματα καὶ τὶς μόνιμες στήλες. Σὲ κάθε τεῦχος θὰ ὑπάρχει ἓνα ἀφιερῶμα, τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ συνεχιστεῖ καὶ στὸ ἐπόμενο ἢ τὰ ἐπόμενα τεύχη καὶ θὰ περιλαμβάνει καὶ τὶς μόνιμες στήλες, μὲ συχνότητα εἴτε μηνιαία εἴτε διμηνιαία. Οἱ στήλες αὐτὲς θὰ ἔχουν θέματα κατηγορικά, λειτουργικά κ.λπ. Θὰ καταβληθεῖ κάθε δυνατὴ προσπάθεια νὰ τεθοῦν θέματα διαχρονικά, ποὺ ἀποτελοῦν τὴ βάση τῆς πίστεώς μας, καὶ στὰ ὁποῖα δὲν βλάπτει ποτὲ ἓνας ἀναβαπτισμὸς, ἀλλὰ νὰ θέσουμε καὶ ζητήματα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴ βίωση τῆς πίστεως μας, στὸ ἐδῶ καὶ τὸ τώρα, στὸν σύγχρονο κόσμο. Ταυτόχρονα θὰ καταβληθεῖ προσπάθεια νὰ ἀνοιχθεῖ τὸ περιοδικὸ καὶ σὲ νέους ἀρθρογράφους, ἔτσι ὥστε νὰ ἐπεκταθεῖ ὁ προβληματισμὸς καὶ ἡ ροὴ ιδεῶν. Τὰ πλέον βασικὰ θέματα γιὰ ἓναν ἱερέα ἔχουν νὰ κάνουν μὲ αὐτὸ ποὺ ὑπηρετεῖ καὶ διακονεῖ, δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησία. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ τὰ πρῶτα ἀφιερῶματα, ἤδη ἀπὸ τὸ παρὸν τεῦχος, θὰ ἀναφέρονται σὲ ζητήματα ἐκκλησιολογικά.

Ὅσοι Πατέρες ἐπιθυμεῖτε νὰ θέσετε θέματα ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν ἀφιερῶματα, εἴτε ζητήματα καὶ ἀπορίες, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ μπορούσαν νὰ ἀσχοληθοῦν οἱ ἀρθρογράφοι τῶν μόνιμων στηλῶν, μπορεῖτε νὰ ἀπευθύνετε στὴν Διεύθυνση: Περιοδικὸ «Ἐφημέριος», Ἰασίου 1, Τ.Κ. 115 21, ἢ στὸ ἠλεκτρονικὸ του ταχυδρομεῖο: efimerios@ecclesia.gr

† Ἰωάννη Μέγιεντορφ,
Πρωτοπρεσβυτέρου

Ἡ Ἐκκλησία ὡς κοινότητα

«Οὐ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν» (Ματθ. 18,20). Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν ἓνα ἀπὸ τὰ βασικότερα ἐκκλησιολογικὰ κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Διδάσκουν σαφῶς ὅτι ἡ σύναξη τῶν πιστῶν, ἡ συγκέντρωση ἑνὸς ἀριθμοῦ χριστιανῶν, ἀποτελεῖ τὴν προϋπόθεση τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἔχει σημασία ἂν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ποὺ συγκεντρώνονται εἶναι μικρὸς ἢ μεγάλος· ἐκεῖνο ποὺ ἔχει πράγματι σημασία εἶναι τὸ γεγονὸς τῆς σύναξης. Ἐφόσον μία σύναξη γίνεται «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ», παύει νὰ εἶναι ἀπλὴ συνάθροιση ἀνθρώπων καὶ γίνεται ἔνωση μὲ τὸν Χριστό, πραγμάτωση τῆς ἀρχαίας προφητείας, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ὁ Θεὸς θὰ σκηνώσει ἀληθινὰ καὶ πραγματικὰ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ του καὶ «αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, ὁ Θεὸς αὐτῶν» (Ἄπ. 21,3. Ἰεζ. 43,7). Τὸν ἀντικειμενικὸ αὐτὸ χαρακτήρα τῆς σύναξης τῶν χριστιανῶν τονίζουν μὲ ἰδιαίτερη ἐπιμονὴ ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος π.χ. γράφει πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἐφέσου: «Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι εἰς εὐχαριστίαν Θεοῦ καὶ εἰς δόξαν. Ὅταν γὰρ πυκνῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε, καθαιροῦνται αἱ δυνάμεις τοῦ σατανᾶ, καὶ λύεται ὁ ὄλεθρος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν τῆς πίστεως. Οὐδὲν ἔστιν ἄμεινον εἰρήνης, ἐν ἧ ἅς πόλεμος καταργεῖται ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων» (Ἰγνάτιος πρὸς Ἐφεσίους, XIII).

Κατὰ τὴν ἀντίληψη, λοιπόν, τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου καὶ τῶν συγχρόνων του, ἡ εὐχαριστιακὴ σύναξη τῶν χριστιανῶν εἶναι πρωτίστως τὸ ἀντικειμενικὸ σημεῖο τῆς εἰρήνης, τὴν ὁποία ὁ Θεὸς ἀποκατέστησε μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ του ἐν Χριστῷ καὶ στὴν ὁποία καλεῖ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ κοινωνήσουν. Καὶ ἡ μετοχὴ στὴ σύναξη αὐτὴ δὲν εἶναι ἀπλῶς μία πράξη χρήσιμη γιὰ τὴν ἀτομικὴ σωτηρία τοῦ καθενός, ἀλλὰ εἶναι κυριολεκτικὰ συμμετοχὴ στὸν ἀγῶνα ποὺ διεξάγει ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐναντίον τοῦ διαβόλου. Ἐναντίον ἐκείνου ποὺ σπέρνει τὴ διαίρεση καὶ τὸ μῖσος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ κατορθώνει νὰ διατηρεῖ τὴν ἄδικη καὶ παράνομη ἐξουσία του πάνω στὸν κόσμον χάρις στὴν ἁμαρτία καὶ στὸ θάνατο. Ἡ ἀντίληψη αὐτὴ ἐξηγεῖ γιατί ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ἡ Ἐκκλησία θεώρησε τὴ συμμετοχὴ στὴν κοινὴ σύναξη ὡς οὐσιαστικὸ στοιχεῖο τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς καὶ γιατί, παρὰ τοὺς φοβεροὺς διωγμοὺς τῶν πρώτων αἰώνων, ἐξακολούθησε νὰ παραμένει αὐστηρὰ προσηλωμένη στὴν ἀρχὴ τῶν τακτικῶν λατρευτικῶν συνάξεων. Ὅταν ὁ Χριστιανισμὸς κηρύχθηκε *religio illicita*, δηλαδὴ ἀπαγορευμένη θρησκεία, δὲν ἀπέ-

βαλε, ὅπως θὰ περίμενε κανείς, τὸν κοινοτικό του χαρακτήρα καὶ δὲν μεταβλήθηκε σὲ μία ἀτομικὴ θρησκεία. Μία τέτοια θρησκευτικὴ πίστη, ἢ ὁποία δὲν θὰ συνεπαγόταν κανένα σοβαρὸ κίνδυνο γιὰ τοὺς ὁπαδούς της ἀσφαλῶς καὶ θὰ ἦταν ἀνεκτὴ ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸ Κράτος. Καὶ ὅμως, πόσο θὰ ἀπλοποιοῦνταν τὰ πράγματα γιὰ τοὺς διωκόμενους χριστιανούς, ἂν ἀποφάσιζαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὶς συνάξεις τῆς Κυριακῆς, οἱ ὁποῖες τόσο εὐκόλα μποροῦσαν νὰ προδοθοῦν ἢ νὰ ἀποκαλυφθοῦν καὶ ἂν ἀρκοῦνταν σὲ ἓναν «πνευματικό» σύνδεσμο μεταξὺ τους! Ἄλλὰ τίποτε παρόμοιο δὲν συνέβη. Παρὰ τὴν σκληρὴ καταδίωξη καὶ τὶς τρομερὲς τιμωρίες, οἱ χριστιανοὶ ἐξακολούθησαν νὰ συνέρχονται τακτικὰ «ἐπὶ τὸ αὐτό». Καὶ ὁ λόγος τῆς ἐπιμονῆς τους αὐτῆς ἦταν ἡ πίστη ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι πρῶτιστα *συγκεκριμένη συμμετοχὴ* στὴ ζωὴ μιᾶς ὁρατῆς καὶ ἀπτῆς *μυστηριακῆς κοινότητας*, μιᾶς συμμετοχῆ ἢ ὁποία δὲν ἐπιδέχεται κανενὸς εἴδους «πνευματοποίηση». Μὲ ἄλλα λόγια, σύμφωνα μὲ τὴν ἀντίληψη τῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων, τὸ νὰ εἶναι κανεὶς χριστιανὸς εἶναι συνώνυμο μὲ τὸ νὰ εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Ὡστόσο, γιὰ νὰ εἶναι κάποιος μέλος τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἀρκεῖ ἀπλῶς νὰ παραδέχεται μιᾶ ὀρισμένη κοσμοθεωρία ἢ νὰ ἀγωνίζεται εἰλικρινὰ γιὰ νὰ μεταβάλλει τὸν ἀτομικὸ του τρόπο σκέψης καὶ ζωῆς ἢ ἔστω νὰ ἀνήκει ἀόριστα σὲ μιᾶ ἀφηρημένη καὶ ἀπρόσωπη ὀργάνωση. Χρειάζεται, κυρίως, νὰ εἶναι ἐνταγμένος *ψυχῇ τε καὶ σώματι* σὲ μιᾶ συγκεκριμένη τοπικὴ κοινότητα, νὰ μετέχει νόμιμα καὶ ἐνεργητικὰ στὴ ζωὴ της, νὰ εἶναι μὲ ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξης ὁ «πλησίον» τῶν ἀδελφῶν του, ὁ «πλησίον» τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ποὺ ἀποτελοῦνται, ὅπως καὶ αὐτός, ἀπὸ σάρκα καὶ αἷμα.

Πράγματι, ὅταν ὁ Χριστὸς θέλησε νὰ κηρύξει τὴν ἑναρξὴ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ πάνω στὴ γῆ, νὰ ἀναγγεῖλει τὸν ἐγκαινισμὸ τῆς νέας πραγματικότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἔκανε λόγο γιὰ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη δὲν εἶναι μιᾶ ἀόριστη ἀγάπη τῆς ἀνθρωπότητος· εἶναι ἡ *προσωπικὴ ἀγάπη* τῶν συγκεκριμένων ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους ἢ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἔταξε ὡς *πλησίον* μας. Εἶναι πολὺ εὐκόλο νὰ ἀγαπᾶ κάποιος ὅσους βρίσκονται μακριὰ του ἢ ἐκείνους μὲ τοὺς ὁποίους δὲν ἔχει παρὰ μόνο λίγες τυπικὲς σχέσεις. Ὡστόσο, συχνὰ χρειάζεται ἀγώνας γιὰ νὰ ἀγαπήσουμε τὰ πρόσωπα ποὺ βρίσκονται κυριολεκτικὰ γύρω μας, τοὺς ἀνθρώπους μὲ τοὺς ὁποίους εἴμαστε ὑποχρεωμένοι κάθε στιγμῇ νὰ ἐρχόμαστε σὲ ἐπαφὴ καὶ σὲ σχέση. Ἀντίθετα μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ πλησίον, τὴν ὁποία δίδασκε τὸ Λευίτικόν καὶ τὴν ὁποία ἐφάρμοζαν οἱ εὐσεβεῖς Ἰσραηλίτες, ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη δὲν γνωρίζει καμία διάκριση καὶ δὲν ἀποκλείει κανέναν. Ὅταν ὁ Κύριος ρωτήθηκε ποῖόν πρέπει νὰ θεωροῦμε ὡς πλησίον μας, ἀπάντησε μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη, ὑποδεικνύοντας ὡς πρότυπο ἀληθινῆς ἀγάπης τὸν πλησίον τὸν ἐκπρόσωπο ἑνὸς λαοῦ, γιὰ τὸν ὁποῖο κάθε καλὸς Ἑβραῖος τῆς ἐποχῆς του αἰσθανόταν ὄχι ἀπλῶς μῖσος, ἀλλὰ σχεδὸν φυσικὴ ἀπέχθεια. Ἐπομένως, οἱ χριστιανοὶ καλοῦνταν νὰ ἀποτελέσουν μιᾶ κοινότητα, ἢ ὁποία θὰ ὑπερβαίνει κάθε φραγμὸ φυλῆς, συμφέροντος ἢ προσωπικῶν αἰσθημάτων. Ἡ κοινότητα αὐτὴ θὰ εἶναι θεμελιωμένη, ὄχι σὲ φυσικὲς ἀξίες ἢ στὴν προσωπικὴ συμπάθεια, ἀλλὰ στὴν χάρη τοῦ Θεοῦ. Γιατί, ὄντως, ἡ *χριστιανικὴ ἀγάπη* εἶναι *χάρη* καὶ *δωρεὰ* τοῦ Θεοῦ· δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ πηγάζει ἀπὸ τὸν Θεό. Δὲν εἶναι ἀνθρώπινη ἀγάπη, ἀλλὰ εἶναι ἡ

Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποία ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν κόσμον του, ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποία τὰ πρόσωπα τῆς Παναγίας Τριάδος ἀγαπῶνται μεταξύ τους. Αὐτὴν τὴν ἀγάπη του ὁ Θεὸς μεταδίδει σὲ ἐκείνους ποὺ πιστεύουν στὸ «εὐαγγέλιό» του καὶ ἐνσωματώνονται στὸ «σῶμα» τοῦ σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος ὀνομάζει τὴ χριστιανικὴ ἀγάπη «καρπὸν τοῦ Πνεύματος» (Γαλ. 5,22) καὶ διδάσκει ὅτι σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν ἀγάπη καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ θνητοῦ καὶ φθαρτοῦ κόσμου τούτου, τὰ ὁποία ἀλλοιώνονται καὶ παρέρχονται, ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη «οὐδέποτε ἐκπίπτει» (Α΄ Κορ. 13,8).

Τὸ χριστιανικὸ βάπτισμα εἶναι θάνατος καὶ ἀνάσταση. Μὲ τὸ βάπτισμα βιώνουμε τὸν θάνατο τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καί, συνάμα, τὴν ἀνάσταση μιᾶς νέας ζωῆς, ἡ ὁποία δὲν εἶναι πλέον ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ αἰώνιου καὶ ἀθάνατου Θεοῦ. Μὲ ἄλλα λόγια, μὲ τὸ βάπτισμα γινόμαστε «σάρξ» τοῦ δι' ἡμᾶς σαρκωθέντος καὶ ἐκ τῆς Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου τεχθέντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Χριστὸς καὶ χριστιανοὶ ἀποτελοῦμε ἓνα σῶμα. Τοῦτο ἀκριβῶς ἐρμηνεύει καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὅταν ἡ σύναξή μας γίνεται «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ» ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀληθινὴ καὶ πραγματικὴ παρουσία τοῦ Θεοανθρώπου ἀνάμεσά μας. Ἐξηγεῖ ἀκόμη γιατί ἡ Ἐκκλησία ἀπαγόρευσε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν συμμετοχὴ τῶν μὴ βαπτισμένων προσώπων στὶς συνάξεις (βλ. τὴν ἀπόλυση τῶν κατηγουμένων). Ἀντικειμενικά, οἱ μὴ βαπτισμένοι δὲν ἔχουν ἐγκεντρισθεῖ στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί, συνεπῶς, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ μετέχουν σὲ συνάξεις ποὺ γίνονται στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Τέλος, ἐξηγεῖ γιατί ἡ ἁμαρτία μᾶς ἀποκλείει ἀπὸ τὴν σύναξη τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος καὶ γιατί δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκη τῆς συμφιλίωσής μας μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα διὰ τῆς ἐξομολόγησής, καθόσον ἡ ἁμαρτία εἶναι πάντοτε ἄρνηση ἢ ἀπόκρουση τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ σύναξη εἶναι φανέρωση καὶ ἐνσάρκωση αὐτῆς τῆς Ἀγάπης. Οἱ πρῶτοι χριστιανοί, προκειμένου νὰ περιγράψουν τὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη, χρησιμοποιοῦσαν συχνὰ τὸν ἑλληνικὸ ὄρο «ἀγάπη». Πράγματι, ὁ Θεὸς Ἀγάπη ἐστίν. Καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία συνέρχεται «ἐπὶ τὸ αὐτό» γιὰ τὴν Εὐχαριστία, δὲν εἶναι παρὰ ἡ φανέρωση αὐτῆς τῆς Ἀγάπης σὲ ὀρισμένο τόπο καὶ χρόνον.

Ἡ εὐχαριστιακὴ ὑπόσταση τῆς Ἐκκλησίας

Ἐφόσον οἱ χριστιανοὶ ἀποτελοῦν μυστηριακὰ ἓνα Σῶμα, εἶναι φυσικὸ ἡ χριστιανικὴ κοινότητα νὰ ἔχει ἰδιαιτέρη ὑφή, ἡ ὁποία προσδιορίζεται ἀπὸ τὸν μυστηριακὸ της χαρακτήρα. Ἐπίσης, ἐφόσον τὸ μυστηριακὸ αὐτὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι πλήρως καὶ ἐξ ὀλοκλήρου παρὸν σὲ κάθε εὐχαριστιακὴ σύναξη, εἶναι πολὺ φυσικὸ ἡ ἰδιάζουσα ὑπόστασή του, ἡ ὁποία προσδιορίζεται ἀπὸ τὸν μυστηριακὸ του χαρακτήρα, νὰ φανερόνεται πλήρως καὶ ἐξ ὀλοκλήρου σὲ κάθε Θεία Εὐχαριστία.

Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες, ὅλες οἱ τυπικῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητες εἶχαν τὴν ἴδια δομὴ. Παντοῦ ὁ λαὸς συγκεντρώνονταν γύρω ἀπὸ ἓναν ἐπίσκοπο, τὸν ὁποῖο βοηθοῦσε ἓνα σῶμα πρεσβυτέρων. Ἀργότερα, ποικίλοι λόγοι ἀνάγκασαν τοὺς ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι μέχρι τότε προΐσταντο πάντοτε αὐτοπροσώπως σὲ ὅλες τὶς

ἐκκλησιαστικὲς συνάξεις, νὰ ἐπιτρέψουν στοὺς πρεσβυτέρους νὰ προΐστανται καὶ αὐτοὶ σὲ ὀρισμένες συνάξεις. Ὡστόσο, ὁ ἐπίσκοπος ἐξακολούθησε νὰ παραμένει ὁ μοναδικὸς καὶ ἀναμφισβήτητος ἀρχηγὸς τῆς ἐκκλησίας του. Ἀκόμη καὶ σήμερα κανένας ἱερεὺς δὲν μπορεῖ νὰ τελέσει ἔγκυρα τὴν Εὐχαριστία, ἂν δὲν ἔχει ρητὴ καὶ προσωπικὴ ἐξουσιοδότηση ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο τοῦ τόπου, στὸν ὁποῖο θέλει νὰ ἱε-
ρουργήσει.

Πῶς ἐρμηνεύεται ἡ ἐξαιρετικὴ καὶ μοναδικὴ αὐτὴ θέση τοῦ ἐπισκόπου στὴν Ἐκ-
κλησία; Ἐρμηνεύεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι *κάθε εὐχαριστιακὴ σύναξη εἶναι οὐσια-
στικὰ τὸ Πάσχα*, τὸ ὁποῖο ὁ Χριστὸς συνέφαγε μὲ τοὺς μαθητὲς του στὸ ἀνώγειο. *Συνάμα*, εἶναι οὐσιαστικὰ ἡ *Πεντηκοστή*, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Θεὸς ἐξαπέστειλε τὸ Πνεῦμα τοῦ στοὺς Ἀποστόλους καὶ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι ἦσαν συναγμέ-
νοι στὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ. Σὲ κάθε εὐχαριστιακὴ σύναξη μὲ τὴν δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὁ Λόγος τοῦ Κυρίου ἀντηγεῖ καὶ μεταβάλλει τὸν ἄρτο καὶ τὸν οἶνο σὲ Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ. Καὶ ἐκεῖνος ποὺ κατέχει στὴν σύναξη τὴν θέση ποὺ κα-
τεῖχε ὁ Χριστὸς κατὰ τὸν Μυστικὸ Δεῖπνο εἶναι ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἀντ' αὐτοῦ προϊ-
στάμενος πρεσβύτερος. Κοντολογίς καὶ σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, ὁ ἐπίσκοπος εἶναι γιὰ τὴ συνηγμένη Ἐκκλησία ἡ «εἰκὼν» τοῦ Θεοῦ, ὁ «τύπος» τοῦ Χριστοῦ, ἡ «κεφαλὴ» τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος. Ἐν-
νοεῖται ὅτι ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὅλα αὐτὰ «μυστηριακῶς», «ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ» καὶ ὄχι ἔξω ἢ ὑπεράνω τῆς Ἐκκλησίας, γιὰτί ἔξω ἢ ὑπεράνω τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι δυ-
νατὸ νὰ ὑπάρξει κεφαλὴ χωρισμένη ἀπὸ τὸ σῶμα. Τὸ λειτούργημα τοῦ ἐπισκόπου –
καὶ σ' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ διαφορὰ του ἀπὸ τὴν διακονία τοῦ ἀποστόλου–
ὑπῆρξε πάντοτε λειτούργημα ἐνότητος, συντονισμοῦ καὶ συνέχειας τῆς ζωῆς μιᾶς
ὀρισμένης τοπικῆς ἐκκλησίας. Συνεπῶς, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀσκηθεῖ παρὰ μόνον σὲ
ὀργανικὴ συνάρτηση πρὸς μίαν συγκεκριμένη ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα. Βέβαια,
ὑπάρχουν σήμερα καὶ στὴν Ὀρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ οἱ λεγόμενοι βοηθοὶ ἐπίσκοποι.
Ὡστόσο, οἱ τίτλοι τῶν ἐπισκοπῶν τοὺς ὁποίους ὑποχρεωτικὰ φέρουν οἱ βοηθοὶ
αὐτοὶ ἐπίσκοποι μαρτυροῦν – ἔστω καὶ κατ' ὄνομα μόνον– τὴν θεμελιώδη ἐκκλησιο-
λογικὴ ἀρχὴ ὅτι δίχως τὴν τοπικὴ ἐκκλησία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξει ἐπίσκοπος.

Κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας του, ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ἐπίσης ὁ φύλακας καὶ ἐγγυητὴς τῆς
ἱστορικῆς συνέχειας καὶ τὸ θεμέλιο τῆς Ἐκκλησίας σὲ κάθε τόπο. Ἡ συνέχεια καὶ ἡ
ἐνότητα αὐτὴ ἀποτελοῦν γνωρίσματα καὶ τεκμήρια τῆς μυστηριακῆς φύσης τοῦ
ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ. Φανερώνουν ὅτι στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει
παρὰ μόνον ἓνα Βάπτισμα καὶ μίαν μόνην Εὐχαριστία, ποὺ συνεχίζονται μέσα στὸν
χρόνο ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴ ἐποχὴ καὶ τελοῦνται σὲ συγκεκριμένο τόπο σὲ ὅλες τὶς
τοπικὲς ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες. Ἐπομένως, στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει
παρὰ μίαν μόνην παράδοση καὶ μίαν μόνην ἀλήθεια, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ πιστεύονται
ἀπὸ ὅλους, σὲ κάθε τόπο καὶ σὲ κάθε ἐποχῇ. Καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ φυσικόν, ἀφοῦ δὲν
ὑπάρχει παρὰ ἓνας μόνος Κύριος καὶ ἓνα μόνον Πνεῦμα καί, κατὰ συνέπεια, μίαν μόν-
ην Ἐκκλησία. Ἡ συνέχεια τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἱστορία ἐξασφαλίζεται μὲ τὴν λεγό-
μενη «Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ», ἡ ὁποία εἶναι μυστηριακὴ διαδοχὴ καὶ συνάμα πιστό-
τητα στὴν διδασχὴ τῶν Ἀποστόλων. Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας φανερώνεται διὰ τῆς

συμφωνίας τῶν ἐπισκόπων, τῶν φυλάκων καὶ μαρτύρων τῆς πίστεως τῶν τοπικῶν ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι μυστηριακὰ ἰσότητες καὶ διοικητικὰ συντονισμένες. Στὸ πλαίσιο τοῦ ἐκχριστιανισμένου Ρωμαϊκοῦ Κράτους, οἱ γειτονικὲς ἐκκλησίες ἐντάχθηκαν σὲ μεγαλύτερες ἐνότητες, τὶς ἐπαρχίες, μὲ κέντρα ὀρισμένες μεγάλες πόλεις, οἱ ἐπίσκοποι τῶν ὁποίων ἔλαβαν τὸν τίτλο τοῦ μητροπολίτη ἢ τοῦ πατριάρχου. Σήμε-
ρα οἱ διαιρέσεις αὐτὲς συμπίπτουν συνήθως μὲ τὰ πολιτικὰ ἢ ἐθνικὰ σύνορα τῶν διαφόρων ὀρθοδόξων λαῶν, πράγμα ποῦ δημιουργεῖ καὶ τὶς γνωστὲς συγχύσεις, οἱ ὁποῖες καταλήγουν δυστυχῶς σὲ ἀληθινὲς καταχρήσεις. Ἔτσι, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐμφανίζεται πρὸς τὰ ἔξω ὡς μία ὁμοσπονδία ἐθνικῶν ἐκκλησιῶν, ἐνῶ ἀπὸ πλευρᾶς Κανονικοῦ Δικαίου οἱ διάφορες ἐθνικὲς ἢ αὐτοκέφαλες ἐκκλησίες δὲν εἶναι παρὰ ἐπαρχίες ἢ ομάδες ἐπισκοπῶν μιᾶς μοναδικῆς καὶ ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας. Μία ἰδιαίτερη εὐθύνη γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας ἀναγνωρίσθηκε πολὺ νωρὶς ἀπὸ ὅλους στὴν ἐκκλησία τῆς Ρώμης, στὸ πρῶτο καὶ στὸ ἀρχαιότερο ἀπὸ τὰ πατριαρχεῖα. Ἡ εὐθύνη αὐτὴ φυσικὰ δὲν συνεπάγονταν καμία «οἰκουμενικὴ δικαιοδοσία» καὶ δὲν εἶχε σχέση μὲ κανένα «ἀλάθητο» στὸ δογματικὸ τομέα. Καμία τοπικὴ ἐκκλησία δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἔχει παρόμοια προνόμια, γιὰ καμία τοπικὴ ἐκκλησία δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ διαθέτει μυστηριακὴ χάρη διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν χάρη τῶν ἄλλων τοπικῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι θεμελιῶδες γνῶρισμα τῆς ζωῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καὶ ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα Χριστοῦ εἶναι ἀλάθητη, γιὰ εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ ὁποῖος εἶναι πάντοτε πιστὸς στὴν Διαθήκη ποῦ σύναψε μὲ τὸν λαὸ του καὶ τὴν ὁποία σφράγισε μὲ τὸ αἷμα τοῦ σταυρωθέντος Υἱοῦ του. Ἡ Ἐκκλησία, ὅμως, ὡς Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὡς Ναὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἶναι πλήρως καὶ ἐξ ὀλοκλήρου παροῦσα παντοῦ ὅπου τελεῖται ἡ Εὐχαριστία. Ἐπομένως, τὸ ἀλάθητο δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελεῖ ἰδιαίτερο γνῶρισμα μιᾶς μόνης τοπικῆς κοινότητος καὶ ἀκόμη λιγότερο ἐνὸς μόνου ἀτόμου. Κανένας ἄνθρωπος –οὔτε ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ ἐπίσκοπος ποῦ λαμβάνει μὲ τὴν χειροτονία τὸ ποιμαντικὸ καὶ διδασκτικὸ χάρισμα τῆς Ἐκκλησίας– δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὡς ἄτομο ἀλάθητος. Τὸ ἀλάθητο εἶναι γνῶρισμα ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι μία ιδιότητα τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία μεταδίδεται σὲ ὅλους ἐκείνους ποῦ δέχονται τὴ χάρη καὶ τὴ ζωὴ του. Ἡ πιστότητα, λοιπόν, τῆς Ἐκκλησίας στὴν διδασκαλία καὶ στὴν παράδοση τῶν Ἀποστόλων εἶναι καρπὸς τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Πρόκειται γιὰ ἓνα θαῦμα ποῦ ὀφείλεται ἐξ ὀλοκλήρου στὴν συγκατάβαση τοῦ ἐλεήμονος καὶ φιλόανθρωπου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τηρεῖ πιστὰ τὴν ὑπόσχεση ποῦ ἔδωσε στὸ λαὸ του ὅτι θὰ τὸν διαφυλάσσει πάντοτε ἐντὸς τῆς ἀληθείας του καὶ ὅτι θὰ παραμένει μαζί του πάσας τὰς ἡμέρας.

Ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ κόσμος

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα, θεμελιωμένη πάνω στὴν χάρη καὶ στὴν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, διαφέρει ὄντολογικὰ ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀνθρώπινη κοινότητα. Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν φύση του ἀνήκει σὲ διάφορες κοινωνικὲς ομάδες. Τὴν οἰκογένεια, τὸ ἔθνος, τὴν κοινωνικὴ του τάξη. Ὅρισμένες ἀπὸ αὐτὲς τὶς ομάδες, ὅπως τὴν οἰκογένεια, ὁ Θεὸς τὶς θέλησε καὶ τὶς εὐλόγησε ἤδη ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώ-

που. Καί ὅμως ἀκοῦμε τὸν Χριστὸ νὰ διακηρύσσει ὅτι ἦλθε «διχᾶσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς» καὶ ὅτι «ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου» ἔσονται οἱ «οἰκιακοὶ αὐτοῦ», διότι ὁ «φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ Αὐτὸν οὐκ ἔστιν Αὐτοῦ ἄξιος» (Ματθ. 10,35-37). Μὲ τὸ κήρυγμά του αὐτό, ὁ Χριστὸς θέλει νὰ δείξει ὅτι ὅλες οἱ φυσικὲς κοινωνικὲς ομάδες τῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ ὑποταγοῦν στὴ νέα πραγματικότητα τῆς Βασιλείας. Ἡ ὑποταγὴ αὐτὴ στὴν περίπτωση τῆς οἰκογένειας ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀνύψωση ἢ ἀκριβέστερα μὲ ἐξαγιασμό. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι καὶ τὸ νόημα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Στὴν περίπτωση, ὅμως, ἄλλων φυσικῶν ομάδων σημαίνει μᾶλλον τὴν ὑποκατάστασή τους ἀπὸ τὴν νέα πραγματικότητα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Στὴν Ἐκκλησία ὑπάρχουν βεβαίως ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πλέον διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἀνδρα καὶ τῆς γυναίκας. Κατὰ μείζονα λόγο δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ Ἰουδαίου καὶ Ἑλλήνα, ἐλευθέρου καὶ δούλου, «πάντες γὰρ εἰς ἑσμὲν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. 3,28). Οἱ φυσικὲς κοινότητες τῶν ἀνθρώπων μὲ τὶς διαφορὰς καὶ τὶς διακρίσεις τους ἀνήκουν στὸν «παρόντα αἰῶνα» ποὺ καταργεῖται, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι πραγματικότητα τοῦ «μέλλοντος αἰῶνος», τοῦ αἰῶνα τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς χάριτος.

Ὡστόσο, ἡ Ἐκκλησία μολονότι ποιοτικὰ ἀνήκει στὸν «μέλλοντα αἰῶνα», εἶναι παρούσα στὴν ἱστορία καὶ κρίνει τὴν ἱστορία. Μᾶς ζητεῖ νὰ ἀκολουθήσουμε καὶ νὰ ἐφαρμόσουμε ἀπὸ τώρα τοὺς νόμους τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο, οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ τῶν Ἱεροσολύμων πουλοῦσαν τὶς περιουσίες τους καὶ μοίραζαν τὰ ὑπάρχοντά τους καὶ «εἶχον ἅπαντα κοινά» (Πρ. 2,44-45). Ἡ ἐνέργειά τους αὐτὴ δὲν ὑπαγορευόταν ἀπὸ καμία χριστιανικὴ κοινωνικὴ ἰδεολογία, δὲν ἦταν ἓνα εἶδος χριστιανικοῦ κομμουνισμοῦ ἢ σοσιαλισμοῦ. Ἦταν μία αὐθόρμητη ἔκφραση τῆς πίστεως τους ὅτι μὲ τὸ βάπτισμά τους εἶχαν γίνει πλέον «τέκνα» καὶ «οἰκεῖοι» τοῦ Θεοῦ, μέλη τῆς οἰκογένειας τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἐπρόκειτο, δηλαδή, γιὰ κάποια «χριστιανικὴ λύση» τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος οὔτε γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ μιᾶς «χριστιανικῆς δημοκρατίας», ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀποφασιστικὴ ἐγκατάλειψη τῶν νόμων τοῦ κόσμου τούτου καὶ γιὰ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τῆς θείας Ἀγάπης.

Τὸ παράδειγμα τῶν πρώτων χριστιανῶν τῆς Ἱερουσαλήμ μᾶς δείχνει σαφῶς ὅτι σκοπὸς τοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶναι –ὅπως συχνὰ νομίζουμε– νὰ «λύσει» τὰ ποικίλα προβλήματα ποὺ θέτει κάθε στιγμὴ ἢ κοινωνία τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου. Τὸ Εὐαγγέλιο ἔρχεται νὰ θέσει νέα ἐντελῶς δικά του προβλήματα καὶ νὰ προτείνει νέες ἐντελῶς δικές του λύσεις. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, προτοῦ ἀναζητήσουμε τὴν «χριστιανικὴ λύση» τοῦ κοινωνικοῦ ἢ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου ἀνθρώπινου προβλήματος, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ πιστεύσουμε – μὲ ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξης– τὸ «Εὐαγγέλιο», τὴν χαρμόσυνη εἴδηση ποὺ ἀναγγέλλει ἡ Ἐκκλησία, καὶ νὰ δεχθοῦμε τὴν «χάρι» ποὺ μᾶς προσφέρει ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ. Μὲ ἄλλα λόγια, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ παραδοθῶμε ὁλόψυχα ἢ ἀκριβέστερα ψυχῇ τε καὶ σώματι στὴν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δεχθοῦμε νὰ εἰσέλθουμε διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος στὴν Βασιλεία του, φανέρωση καὶ ἐνσάρκωση τῆς ὁποίας εἶναι ἡ τοπικὴ ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι οὐσιαστικὰ μία «κλήση»· ὁ Θεὸς καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους ἐν Χριστῷ γιὰ

νά τούς σώσει. Ἄλλα ἡ κλήση αὐτὴ ἀπευθύνεται σὲ πρόσωπα καὶ ὁ ἀγιασμὸς ποὺ χορηγεῖ ὁ Θεὸς στὴν Ἐκκλησία εἶναι ἀγιασμὸς προσώπων. Τὰ μεγαλύτερα καὶ θλιβερότερα δράματα τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας ὀφείλονται σὲ συγχύσεις καὶ παρεξηγήσεις ποὺ ἐπικράτησαν στὸν τομέα αὐτό, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ τοῦ Μεσαίωνα, ὅταν ἡ Ἐκκλησία θέλησε νὰ ἐκχριστιανίσει καὶ νὰ ἐξαγιασῆ τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία προτοῦ νὰ ἐκχριστιανίσει καὶ ἀγιασῆ ὅλα τὰ μέλη τῆς.

Ἡ ἄρνηση αὐτὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ νὰ ἐξαγιασῆ τις φυσικὲς κοινότητες τῶν ἀνθρώπων –ἐκτὸς τῆς οἰκογένειας– δὲν σημαίνει ὅτι οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὴν πορεία του. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα. Συχνὰ ἡ προσπάθεια νὰ ἐξαγιασοῦμε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐξαγιασθεῖ, μᾶς ὀδηγεῖ σὲ μία καθαρὰ παθητικὴ στάση. Μᾶς δημιουργεῖ τὴν ἐντύπωση ὅτι πράττουμε ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ πράξουμε καὶ ὅτι δὲν μᾶς ἀπομένει νὰ κάνουμε τίποτε ἄλλο. Ἄλλα οἱ φυσικὲς κοινότητες τῶν ἀνθρώπων –καὶ γενικὰ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸν παρόντα κόσμον– εἶναι καὶ θὰ παραμείνουν μέχρι τὴν Δεύτερη Ἐλευση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἓνα ἀπέραντο πεδίο δράσης γιὰ τοὺς χριστιανούς. Γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε μία ἀγιογραφικὴ εἰκόνα, εἶναι καὶ θὰ παραμείνουν τὸ *φύραμα* μέσα στὸ ὁποῖο οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ζύμη καὶ τὸ ἄλας. Τὸ ἔργο τῆς ζύμωσης τοῦ φυράματος αὐτοῦ, τὸ ἔργο, δηλαδή, τῶν χριστιανῶν στὸν παρόντα κόσμον, δὲν πρόκειται νὰ τελειώσῃ πρὶν ἀπὸ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν ὁ Χριστὸς παρουσιασθεῖ, κάθε χριστιανὸς θὰ κριθεῖ ἀνάλογα μὲ τὴν ἐργασία ποὺ θὰ ἔχει νὰ ἐπιδείξει στὸν τομέα τοῦ ἔργου ποὺ ὁ Χριστὸς τοῦ ἔχει ἐμπιστευθεῖ. Εἶναι, ὅμως, ἀπαραίτητο νὰ ἔχουμε σαφῆ καὶ εὐκρινῆ ἀντίληψη σχετικὰ μὲ τὴν φύση τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖο ὀφείλουν νὰ ἐργασθοῦν οἱ χριστιανοὶ κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ τῆς ἀναμονῆς καὶ τῆς προσδοκίας τοῦ ἐρχόμενου Κυρίου. Ὅλη ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι σύμφωνη ὅτι τὸ ἔργο αὐτὸ δὲν συνίσταται σὲ μία προσπάθεια ἐξαγιασμοῦ ἀφηρημένων καὶ ἀπρόσωπων ἐννοιῶν, ὅπως π.χ. τοῦ κράτους, τῆς κοινωνίας, τοῦ ἔθνους, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς τεχνικῆς, ἀλλὰ ἐγκρίεται στὴν *προσπάθεια νὰ ὀδηγηθοῦν στὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ὑπαρκτὰ καὶ συγκεκριμένα πρόσωπα*. Δηλαδή, ἀνθρωποὶ ἀπὸ σάρκα καὶ αἷμα, εἴτε ἀμέσως μέσω τῆς ἱεραποστολῆς, τοῦ κηρύγματος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, εἴτε ἐμμέσως μέσω τοῦ ἀγῶνα, τὸν ὁποῖο διεξάγουν κάθε στιγμὴ οἱ χριστιανοὶ μέσα στὴν κοινωνία, στὸ πλαίσιο τοῦ ἐπαγγέλματος ποὺ ἀσκοῦν, στὸ περιβάλλον στὸ ὁποῖο ζοῦν, γιὰ νὰ ἀνοίξουν στοὺς συνανθρώπους τους –στοὺς «πλησίον» τους– τὸν δρόμον τῆς χάριτος καὶ τῆς ζωῆς. Ἀρκεῖ νὰ ρίξει κανεὶς ἓνα βλέμμα σὲ ὅ,τι συμβαίνει σήμερον στὸν κόσμον, γιὰ νὰ ἀντιληφθεῖ πόσο ὀρθὴ καὶ σύμφωνη μὲ τὰ πράγματα εἶναι ἡ ὀρθόδοξη αὐτὴ ἀντίληψη. Πράγματι, ἡ κατάκτηση καὶ ἡ μεταμόρφωση τοῦ κόσμου, τῆς ὁποίας εἴμαστε σήμερον μάρτυρες, δὲν γίνεται ἀπὸ ἀφηρημένες ἐννοιες οὔτε κἂν ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν τεχνικὴ, ἀλλὰ γίνεται ἀπὸ τὰ συγκεκριμένα πρόσωπα ποὺ χειρίζονται αὐτὲς τις ἐννοιες, ἀπὸ τοὺς ζωντανοὺς ἀνθρώπους ποὺ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν τεχνικὴ. Ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς χριστιανούς ἐξαρτᾶται ἂν οἱ συγκεκριμένοι καὶ ζωντανοὶ αὐτοὶ ἀνθρωποὶ θὰ κατακτήσουν καὶ θὰ μεταμορφώσουν τελικὰ τὸ σύμπαν στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ ἀληθινοῦ καὶ σύμφωνα μὲ τὸν ἀληθινὸ σκοπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἂν θὰ τὸ πράξουν στὸ ὄνομα ἰδεῶν ἐμπνευσμένων ἀπὸ τὴ σοφία καὶ τὴ σύνεση τοῦ κόσμου τούτου.

Γιὰ νὰ ὀδηγηθοῦν, ὅμως, οἱ ἄνθρωποι στὴν Ἐκκλησία, πρέπει ἡ Ἐκκλησία νὰ παρουσιασθεῖ σὲ αὐτοὺς μὲ τὴν πραγματικὴ τῆς μορφή καὶ ὑπόσταση, πρέπει, δηλαδή, νὰ παρουσιασθεῖ ὡς ἡ κοινότητα ἡ ὁποία εἶναι θεμελιωμένη πάνω στὴν Ἀγάπη καὶ ἡ ὁποία ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, σύμφωνα μὲ τὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ἡ εὐθύνη μας ὡς Ὁρθόδοξων στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι πολὺ μεγάλη, γιατί ὅπως ἀκριβῶς πιστεύουμε, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη ποὺ διατήρησε μέχρι σήμερα ἄθικτη τὴν ἀρχὴ μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς ὑπόστασης καὶ διάρθρωσης, ἡ ὁποία ἀπορρέει ἀπὸ τὸν μυστηριακὸ χαρακτῆρα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καὶ δὲν ἐπέτρεψε νὰ χαθεῖ ἢ νὰ μεταβληθεῖ ἡ ὑπόσταση καὶ ἡ διάρθρωση αὐτὴ σὲ ἓνα εἶδος ἐποικοδομήματος ξένου πρὸς τὴ μυστηριακὴ φύση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἄλλὰ ἂν ἡ πίστη μας αὐτὴ εἶναι ὀρθή, τότε ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι εἴμαστε οἱ μόνοι οἱ ὁποῖοι κατέχουμε σήμερα τὴν ἀληθινὴ χριστιανικὴ ἐκκλησιολογία. Καὶ αὐθόρμητα τίθεται τὸ ἐρώτημα: πῶς χρησιμοποιοῦμε τὴν ἱερὴ αὐτὴ παρακαταθήκη; Ἀρκεῖ νὰ θέσει κανεὶς τὸ ἐρώτημα αὐτό, γιὰ νὰ ἀντιληφθεῖ ἀμέσως τὸ μέγεθος τοῦ σκανδάλου. Κομματιασμένοι σὲ πολυάριθμες ἐθνικὲς ομάδες, διαιρεμένοι σὲ ἀναρίθμητες ἐκκλησιαστικὲς δικαιοδοσίες, καλλιεργώντας περιέργους μεσσιανισμοὺς καὶ ἄτοπους φυλετισμοὺς, μὲ τὴν θεολογικὴ μας σκέψη σκοτισμένη ἀπὸ ἰδέες ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸν Προτεστάντισμὸ ἢ τὸν Ρωμαιοκαθολικισμὸ –παρὰ τοὺς ρητορικοὺς κομπασμοὺς περὶ αὐστηρῆς προσήλωσής μας στὴν πίστη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ τὴν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων Συνόδων– διαφεύδουμε καθημερινὰ τὶς ἐλπίδες, τὶς ὁποῖες πολλοὶ ἐκ τῶν μὴ Ὁρθόδοξων ἀδελφῶν μας ἐναποθέτουν σὲ μᾶς. Καί, ὅμως, ἂν κατορθώναμε νὰ ὑπερνικήσουμε τὶς ἀντιζηλίεις καὶ τὶς ἀντιθέσεις μας, ἂν κατορθώναμε νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ μας ὑπερευαίσθησία καὶ τοὺς ἐθνικοὺς μας ἀνταγωνισμοὺς, ἂν πετυχαίναμε νὰ καταργήσουμε τὸ τελείως ἀντορθόδοξο σύστημα τῶν πολλαπλῶν καὶ συχνὰ ἀλληλο-ὑποβλεπόμενων καὶ ἀλληλο-πολεμούμενων ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοσιῶν, ἂν ἀποφασίζαμε νὰ ὀργανώσουμε τὴν ἐκκλησιαστικὴ μας ζωὴ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ μας διοίκηση σύμφωνα μὲ τοὺς ἱεροὺς κανόνες, ἂν ἀγωνιζόμασταν εἰλικρινὰ παντοῦ ὅπου βρισκόμασταν, νὰ διατηροῦμε τὴν ὀρατὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ φανερώσουμε τὴν ἀληθινὴ φύση τῆς ἐν Χριστῷ ἑνώσης καὶ κοινωνίας, κοντολογίς, ἂν ἐφαρμόζαμε παντοῦ καὶ πάντοτε τὶς ἀρχὲς τὶς ὁποῖες θεωρητικὰ ὑποστηρίζουμε καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες συχνὰ περηφανευόμαστε καὶ καυχόμαστε, τότε θὰ ἀνακαλύπταμε ἀσφαλῶς ὅτι οἱ ἱστορικὲς δοκιμασίες, τὶς ὁποῖες γνώρισε ἡ Ὁρθόδοξη Ἀνατολὴ καὶ τὶς ὁποῖες καθημερινὰ ἐπικαλούμαστε γιὰ νὰ δικαιολογήσουμε τὴν σημερινὴ κατάστασή μας καὶ τὴν σημερινή μας ἀδυναμία, δὲν θὰ ἦταν παρὰ μία θαυμαστὴ προετοιμασία τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπὸ τὴν Θεία Πρόνοια γιὰ τὸ μέγα ἔργο ποὺ ἔχει νὰ ἐπιτελέσει στὴν ἐποχὴ μας.

* Πρόκειται γιὰ εἰσήγηση τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννη Μέγιεντορφ (1926-1990), σπουδαίου πατρολόγου καὶ ἱστορικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, στὸ θεολογικὸ Συνέδριο «Ἐφεσος» ποὺ συνήλθε τὸ θέρος τοῦ 1961 στὴν Ἁγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς καὶ εἶχε ὡς θέμα «Ἡ Ἐκκλησία Σῶμα Χριστοῦ». Τὸ κείμενο παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸν π. Ἡλία Μαστρογιαννόπουλο καὶ ἡ γλωσσικὴ ἐπιμέλειά του στὴ δημοτικὴ ἔγινε ἀπὸ τὸν Σταῦρο Γιαγκιάζογλου.

Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε,

Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες τῆς ἐποχῆς μας δὲν ἀρέσκονται καὶ τόσο στὴ διδασχὴ, ὅσο στὴ συζήτηση, τὸν διάλογο καὶ τὴ διαπροσωπικὴ κοινωνία. Καὶ δικαιολογημένα. Διότι, οἱ ἔφηβοι καὶ οἱ νέοι ἐνδιαφέρονται κυρίως νὰ πεισθοῦν γιὰ τὴν ὀρθότητα τῆς διδασχῆς ποὺ δέχθηκαν κατὰ τὰ παιδικὰ τους χρόνια, ἀπὸ τοὺς γονεῖς, τὸ σχολεῖο καὶ γενικὰ τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον.

Ἐνα ἀκόμη στοιχεῖο, ποὺ κάνει τοὺς συγχρόνους νέους νὰ ἀποζητοῦν τὸν διάλογο, εἶναι καὶ ἡ ἀφύπνιση τῆς λογικῆς λειτουργίας ποὺ χαρακτηρίζει τὴ νέα αὐτὴ φάση τῆς ἡλικίας τους. Ὁ ἄνθρωπος, ὅσο ἀκόμη εἶναι παιδί, ἀπομιμείται καὶ ἀποθηκεύει πρόσωπα, ἰδέες καὶ καταστάσεις. Στὴν ἐφηβεία του, ὅμως, μὲ τὴν ἀφύπνιση τοῦ λόγου, ἀποζητεῖ νὰ μιλήσει ὁ ἴδιος, νὰ ἐξωτερικεύσει τὶς σκέψεις του, νὰ διατυπώσῃ τὶς ἀπόψεις του, νὰ κρίνει τοὺς πάντες καὶ τὰ πάντα.

Κι ἕνα τρίτο στοιχεῖο ποὺ συντελεῖ, ὥστε οἱ ἔφηβοι καὶ οἱ νέοι νὰ ἀποζητοῦν τὴ συζήτηση καὶ τὸν διάλογο, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι στὴν ἡλικία αὐτὴ διακόπτεται συνήθως ἡ στενὴ σχέση καὶ ἐπικοινωνία παιδιῶν καὶ γονέων, στὸ οἰκογενειακὸ ἐπίπεδο. Ὡς ἐκ τούτου, οἱ ἔφηβοι καὶ οἱ νέοι ἀναζητοῦν τὴ συζήτηση καὶ τὸν διάλογο μὲ ἐξωοικογενειακοὺς κυρίως παράγοντες.

Ὡς Ποιμὴν τῶν νέων τῆς Ἐνορίας σου, καλεῖσαι νὰ ἐγκαινιάσεις τὴ συζήτηση καὶ τὸν διάλογο μαζί τους. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ δημιουργήσεις εὐκαιρίες ἐπικοινωνίας, συζήτησης καὶ διαλόγου μὲ τοὺς νέους. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ θὰ δείξεις ὅτι δὲν ἐπιδιώκεις νὰ ἐπιβάλεις τὶς ἀπόψεις σου, ἔστω ἀκόμη καὶ τὴ χριστιανικὴ διδασχὴ, ἀλλὰ ὅτι προσφέρεις νὰ διαλεχθεῖς μαζί τους, ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Μιὰ τέτοια στάση ἔναντι τῶν νέων εἶναι κίνηση κένωσης καὶ ταπείνωσης γιὰ σένα. Δὲν πρέπει, ὅμως, νὰ λησμονεῖς, ὅτι ὁ Πρῶτος ποὺ ἐφάρμοσε αὐτὴ τὴν τακτικὴ, ἦταν ὁ Κύριος, «ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων... ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφῇ δούλου λαβῶν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος» (Φιλ. β' 6-7).

Ἡ πρόσκληση τῶν νέων σὲ διάλογο σημαίνει, ἐπίσης, ὅτι εἶσαι διατεθειμένος πρῶτα νὰ τοὺς ἀκούσεις. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ ξεχωριστὸ στοιχεῖο τῆς πρωτοβουλίας σου αὐτῆς. Τὸ ὅτι δίνεις στοὺς νέους τὴ δυνατότητα νὰ μιλήσουν καὶ σὺ νὰ τοὺς ἀκούσεις. Τὸ ἀνοιγμά σου πρὸς τοὺς νέους θὰ ἔχει ἀποτέλεσμα, ἐὰν ἔχεις τὴν διάθεση καὶ πάρεις τὴν ἀπόφαση νὰ τοὺς ἀκούσεις. Ὁ διάλογος μὲ τοὺς νέους ἀρχίζει μὲ τὴ σιωπὴ σου.

Ἱεραποστολικὲς προκλήσεις στὴν ἀφρικανικὴ πραγματικότητα τῆς συγχρόνου ὀρθοδόξου μαρτυρίας Μιὰ ἀνοιχτὴ πρόσκληση

Σεβ. Μητροπολίτου Καμερούν Γρηγορίου

Πολλὲς φορές τὰ ἄρθρα καὶ τὰ κείμενα περὶ Ἱεραποστολῆς, ἐνῶ μεταφέρουν τὴ ζωντάνια τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου, τὴν προσπάθεια τῶν ἱεραποστόλων καὶ τὶς ἀντικειμενικὲς δυσκολίες, μέσα στίς ὁποῖες πραγματοποιεῖται τὸ ἔργο αὐτό, ἐν τούτοις πολὺ λίγες φορές κατορθώνουν νὰ δώσουν τὶς διαστάσεις, μέσα στίς ὁποῖες καλούμεθα νὰ δώσουμε τὴ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἔτσι, ὑποσυνείδητα, θὰ λέγαμε ὅτι στὰ μάτια τοῦ κάθε ἀναγνώστου (φίλου τῆς ἱεραποστολῆς ἢ τυχαίου ἀναγνώστου), περνάει τὸ μήνυμα ὅτι αὐτὸ τὸ ἔργο καὶ ὡς ποσότητα, ἔκταση καὶ ποιότητα εἶναι δυνατὸν νὰ συντελεῖται, νὰ συντηρεῖται, νὰ ἀναπτύσσεται (ἐπεκτείνεται), νὰ καλλιεργεῖται καὶ ἀπὸ ἓνα μόνον πρόσωπο! Τὸν ἱεραπόστολο, ἐπίσκοπο, ἱερέα, ἱερομόναχο, μοναχὸ ἢ μοναχὴ ἢ λαϊκὸ.

Ἡ λάθος αὐτὴ ἰδέα ἔχει βρεῖ γόνιμο ἔδαφος στίς σκέψεις πολλῶν, καὶ ἔτσι, ὅταν κάποιος, καλοπροαίρετος ἐπίσκοπος, ἱερέας, μοναχὸς ἢ λαϊκός, ὑπεύθυνος κάποιου συλλόγου γιὰ τὴν ὑποστήριξη τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου, συζητεῖ μὲ ἓναν ἱεραπόστολο, ἀγγίζει ὅλα τὰ θέματα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ θέμα τῶν συνεργατῶν, τῶν «ἐργατῶν» ποὺ πρέπει νὰ συνδράμουν στὸν θερισμὸ.

Ἡ συνήθης κατάληξη αὐτῶν τῶν συζητήσεων σὲ πολλὲς περιπτώσεις εἶναι ἡ προτροπή: «Πρέπει νὰ βρεῖτε συνεργάτες...».

Κανένας βέβαια δὲν ὑποδεικνύει κάποιον τρόπο γιὰ τὴν ἐξεύρεση τῶν συνεργατῶν.

Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν κάποιος ἱεραπόστολος νὰ πάρει τοὺς δρόμους καὶ νὰ γυρίζει ἀπὸ μητρόπολη σὲ μητρόπολη καὶ ἀπὸ μοναστήρι σὲ μοναστήρι καὶ ἀπὸ σύλλογο σὲ σύλλογο καὶ νὰ ἀναζητεῖ συνεργάτες. Στὴν καλύτερη περίπτωση θὰ χαρακτηρισθεῖ σάν «περίεργος».

Ἐπειτα, τὸ θέμα τῶν συνεργατῶν τῆς ἱεραποστολῆς εἶναι καὶ θέμα κλήσεως ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ θέμα ἐσωτερικῆς κλίσεως τοῦ ὑποψηφίου συνεργάτου.

Ὅσο ἱερὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ νὰ προκαλέσει ἓνας ἱεραπόστολος μὲ τὴν παρουσία καὶ τοὺς λόγους του σὲ κάποιον ἀκροατήριον, δὲν εἶναι δυνατὸν αὐτὸς ὁ ἐνθουσιασμὸς νὰ εἶναι μιὰ γερὴ πνευματικὴ βάση γιὰ τὴν ἔξοδο τοῦ ὑποψηφίου συνεργάτου καὶ τὴν εἴσοδό του σὲ ἓναν ἱεραποστολικὸ ἀμπελώννα.

Χρειάζεται μιὰ συστηματικὴ ἐνασχόληση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ θέμα αὐτό.

Δὲν εἶναι δυνατὸν ἀνάμεσα στὶς σύγχρονες ἱερατικὲς ἢ μοναχικὲς κλήσεις νὰ μὴν ὑπάρχουν καὶ κλήσεις μὲ ἱεραποστολικὲς προεκτάσεις. Κάθε χρόνο ἐξαπολύεται κάποια ἐγκύκλιος σχετικὰ μὲ τὴ ζωογόνηση τῶν ἱερατικῶν κλήσεων ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ προτρέπονται καὶ οἱ κατὰ τόπους Μητροπολίτες νὰ ἀφιερῶσουν κάποια ἐνεργητικότητά τους καὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἐσχετα μὲ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν, καὶ γενικῶς καὶ κατὰ τόπους, μήπως μέσα στὸ περιεχόμενο τῶν ἐγκυκλίων, ὁμιλιῶν καὶ διαφόρων ἐνεργειῶν πρέπει νὰ εἰσέλθει καὶ μιὰ παράγραφος περὶ τῆς ἱεραποστολικῆς ἐργασίας στοὺς σύγχρονους ἱεραποστολικούς ἀμπελῶνες;

Διότι πολλὲς φορὲς μετ' ἐκπλήξεως καὶ λύπης συναντοῦμε κληρικούς οἱ ὁποῖοι δηλώνουν ὅτι δὲν γνωρίζουν «εἰδικά» τὴν ὑπαρξὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἱεραποστολῆς!

Ἄκουσαν κάτι γενικὸ ἀπὸ τοὺς καθηγητὲς τους σὲ κάποια σεμινάρια, ὅτι κάπου, γενικὰ καὶ ἀόριστα, ὑπάρχει Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ τρόπος ποὺ ἔλαβαν αὐτὴν τὴν πληροφορία ἦταν καὶ αὐτὸς γενικὸς καὶ ἀόριστος, δὲν ἀπέσπασε τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ κάτι περισσότερο.

Μήπως πέραν τῶν τυπικῶν ἐνεργειῶν, (Ἑβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, περιφορὰ εἰδικοῦ δίσκου γιὰ τὴν Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολὴ κ.λπ.), πρέπει νὰ γίνουν καὶ κάποιες πιὸ εἰδικὲς καὶ συστηματικὲς ἀναφορὲς καὶ ἀναλύσεις καὶ κάποιες προτροπές, παραινέσεις, συμβουλές γιὰ τὴν ἀνάγκη συνεργατῶν στὴν ἱεραποστολή;

Ἡ ἀνάγκη συνεργατῶν στὰ ἱεραποστολικά κλιμάκια εἶναι ἐπιτακτικὴ ὅσο καὶ ἡ ἐπ'ἀνδρωσὴ τῶν κενῶν ἐνοριακῶν θέσεων κάθε Μητροπόλεως. Εἶναι θέμα οὐσιῶδες καὶ ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Γιὰ νὰ γίνουμε κατανοητοὶ θὰ κάνουμε μιὰ μικρὴ διευκρίνιση: Ὑπάρχουν δύο ἱεραποστολικά κλιμάκια στὴν Ἀφρικὴ ἐπανδρωμένα ἐδῶ καὶ χρόνια μὲ ἓναν σεβαστὸ ἀριθμὸ ἐθελοντῶν συνεργατῶν, γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν γεννᾶται θέμα τέτοιας ἀνάγκης, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα ἱεραποστολικά κλιμάκια, ποὺ ἀποτελοῦν καὶ τὴν πλειοψηφία, τὰ ὁποῖα εἶναι τῆς δυνάμεως τοῦ ἐνὸς ἱεραποστόλου.

Δὲν μποροῦμε νὰ ἐντάξουμε τὸν τοπικὸ κλῆρο κάθε ἱεραποστολικῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς στὴ δύναμη τῶν συνεργατῶν, διότι στὶς περισσότερες περιπτώσεις ὁ τοπικὸς κλῆρος συνίσταται στὴν πλειοψηφία του ἀπὸ αὐτὸ ποὺ ὁ μακαριστὸς π. Κοσμᾶς Γρηγοριάτης χαρακτήριζε μὲ τὸν ἐπιτυχῆ ὄρο: «ἀναγκαστικὲς χειροτονίες», δηλαδή μὴ ἔχοντας συνεργάτες στὴν ἀρχὴ τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου ὁ ἱεραπόστολος ἀναγκάζεται νὰ ἐπιλέξει καὶ νὰ προτείνει πρὸς χειροτονίαν κάποια ἀπὸ τὰ πρῶτα πρόσωπα ποὺ ἔχει κοντά του οὕτως ὥστε νὰ μπορέσει νὰ ὑπάρξει μιὰ συνέχεια στὴν ἀρχὴ αὐτή.

Ἐνας κλῆρος, λοιπόν, ὁ ὁποῖος ἔχει γεννηθεῖ καὶ μεγαλώσει μὲ τὴ νοοτροπία κάποιων ἄλλων χριστιανικῶν «ἐκκλησιῶν», ἢ τοῦ ἀνιμισμοῦ, ἔχει γνωρίσει τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κάποια χρόνια καὶ ἔχει παρακολουθήσει κάποια σεμινάρια Ὁρθόδοξου Θεολογίας γιὰ νὰ γίνῃ κληρικὸς καὶ μόνον. Ὅσοι παρακολούθησαν σπουδὲς Θεολογίας στὸ ἐξωτερικό, στὴν πλειοψηφία τους δὲν ἐπέστρεψαν ποτὲ στὶς ἱερα-

ποστολικές Μητροπόλεις, πού τοὺς ἀπέστειλαν μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βοηθήσουν τὸ μέλλον τῆς ἱεραποστολῆς. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἓνα θέμα πού δὲν μπορεῖ νὰ ἀναλυθεῖ στὸ ἄρθρο αὐτό.

Ὁ κλῆρος αὐτὸς εἶναι κατὰ πολὺ ἀξιέπαινος καὶ ἀγωνίζεται μέσα σὲ ἀντίξοες καὶ δύσκολες συνθήκες, ἀλλὰ ἡ ἐκκλησιαστικὴ του ἐμπειρία εἶναι ἐκκλησιαστικὴ ἐμπειρία μιᾶς νεόφυτης ἐκκλησίας, ἡ ὁποία προσπαθεῖ νὰ προσλάβει τὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ, τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστικὴ παράδοση ὡς τρόπο πορείας πρὸς τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Μέχρι ὅμως νὰ γίνεῖ αὐτὸ τρόπος ζωῆς ἔχουμε νὰ ἀντιπαλέψουμε μὲ πολλὰ προβλήματα, γνωστὰ καὶ ἄγνωστα, προσιτὰ καὶ ἀπρόσιτα στὸν «ῥιμο» Ὁρθόδοξο κόσμο.

Θὰ ἀναφέρω κάποια πρόσφατα «ἐπιδερμικά» παραδείγματα ἀπὸ τὴν τετραετῆ ταπεινὴ μου διακονία στὸν ἱεραποστολικὸ ἀγρὸ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Καμεροῦν.

Κάποια στιγμή, εὐρισκόμενος στὸ Γιαουντέ, ἔλαβα μίαν πρόσκληση.

Ἐπρόκειτο νὰ χειροτονηθεῖ ἓνας νέος «ἐπίσκοπος» τῆς αὐτο-ἀποκαλούμενης «ἀποστολικῆς καθολικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τοῦ Καμεροῦν».

Ἄγνοῦσα παντελῶς τὴν ὑπαρξή της. Διάβασα μὲ περιέργεια τὴν πρόσκληση καὶ κατάλαβα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ νέου κατασκευάσματος.

Ἡ χειροτονία θὰ γινόταν σὲ ἓνα γήπεδο, παρουσία καὶ κάποιων πολιτικῶν ἀρχῶν. Ἀκολουθοῦσε ἓνα πρόγραμμα ἑορτασμοῦ σὲ κάποιο ἐστιατόριο κοντὰ στὸ γήπεδο καὶ στὸ τέλος ὑπῆρχε μίαν ἐπισήμανση-προτροπή: «Τὰ δῶρα σας εἶναι εὐπρόσδεκτα».

Δὲν ἐτίθετο κἄν θέμα νὰ ἀνταποκριθῶ στὴν πρόσκληση αὐτή, ἀλλὰ προβληματίστηκα γιὰ τὴν παρουσία ἄλλης μιᾶς ἐπιλεγόμενης «ἐκκλησίας» πού θὰ χρησιμοποιοῦσε τὸ ὄνομα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ θὰ μεγάλωνε τὴ σύγχυση πού ἐπικρατεῖ στὸν κόσμο, στὸν ὁποῖο προσπαθοῦμε νὰ δώσουμε τὴ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξιας.

Τοποθέτησα τὴν πρόσκληση σὲ ἓνα φάκελο στὸ ἀρχεῖο καὶ σκέφθηκα ὅτι καλὸ εἶναι νὰ ὀργανώσουμε μιὰ σειρὰ ἀπὸ ὀμιλίες στὶς ἐκκλησίες μας γιὰ νὰ ἐνημερώσουμε τοὺς πιστοὺς μας.

Συζήτησα τὸ θέμα καὶ μὲ τὸν Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο π. Δημήτριο καὶ καταλήξαμε στὸ νὰ ἐξαπολύσουμε καὶ μιὰ ἐγκύκλιο, ἡ ὁποία νὰ δημοσιευθεῖ καὶ στὶς τοπικὲς ἐφημερίδες. Ἀναλογιζόμενοι συγχρόνως ὅτι καὶ ἄλλες ἐγκύκλιοι πού δημοσιεύτηκαν στὸν Τύπο εἶχαν σὰν ἀποτέλεσμα νὰ ξεσπάσει μιὰ πολεμικὴ ἐναντίον μας, π.χ. καταδικάζαμε τὴν πρακτικὴ, τὴ συμμετοχὴ καὶ τὴν προσφυγὴ τῶν πιστῶν σὲ μάγους καὶ μαγικὲς τελετὲς κ.λπ. καὶ δεχθήκαμε τὰ πυρὰ ὄλων τῶν μάγων πού ἔβλεπαν στὸ πρόσωπο καὶ τῶν ἀφελῶν πιστῶν μας «τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους των νὰ ἐξανεμίζεται».

Κάποια ἄλλη φορὰ δημοσιεύσαμε μιὰν Ἐγκύκλιο γιὰ τὸ ποιοὶ εἶναι οἱ Κανονικοὶ Ὁρθόδοξοι Ἱερεῖς τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Καμεροῦν καὶ ποιές οἱ νόμιμες καὶ κανονικὲς Ὁρθόδοξες ἐνορίες μας καὶ δεχθήκαμε μιὰν ἐπίθεση ἄνευ προηγουμένου

ἀπὸ ὅσους ἐμφανίζονται δῆθεν σάν «ὀρθόδοξοι ἱερεῖς» καὶ ἔχουν φτιάξει στὰ σπίτια τους, δῆθεν, «ὀρθόδοξες ἐνορίες», ὅπου ἐπιδίδονται σὲ συστηματικὴ τέλεση ἀκολουθιῶν, λειτουργιῶν, ἐξορκισμῶν κ.λπ. μὲ μερικὸ ἢ καὶ ὀλικὸ ἀνακράτεμα μαγικῶν πρακτικῶν, φίλτρων καὶ θεραπευτικῶν σκευασμάτων.

Ἄξιοπρόσεκτα σημεῖα στὴν πολεμικὴ ὄσων μάγων ἐθίγοντο, ἐκτὸς τῆς ἀκράτου λασπολογίας, ἦταν καὶ ἐρμηνεῖες τοῦ τύπου: «Αὐτὸ τὸ μεγάλο τσουκάλι ποὺ ἔχουν σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς Ἐκκλησίας (δηλαδὴ ἡ κολυμβήθρα) τὸ ἔχουν γιὰ νὰ μαγειρεύουν τὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ νὰ τὰ τρῶνε καὶ ὁ Δεσπότης ὅταν βγαίνει μὲ τὰ κεριά (δικηροτριχηρα) θυμίζει στοὺς πιστοὺς ὅτι αὐτὸς θὰ βάλει τὴ φωτιὰ στὸ μεγάλο τσουκάλι τὸ βράδυ ὅταν θὰ μαζευτοῦν κρυφά...).

Σάν νὰ ἐπαναλαμβάνονται τὰ ἴδια λόγια μὲ τὰ ὁποῖα κατηγοροῦσαν οἱ παγανιστὲς τὶς λατρευτικὲς συνάξεις τῶν πρώτων Χριστιανῶν.

Δέος καὶ ἐκπληξή! Ἄλλὰ καὶ μιὰ ἀπτὴ πραγματικότητα ὅπου καλεῖσαι νὰ ὁμολογήσεις τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν Ἁγία καὶ νὰ μαρτυρήσεις γι' αὐτήν.

Μεταξὺ τῶν διαφορῶν ἀντιδράσεων δέχθηκα τότε καὶ τὴν ἐπίσκεψη ἐνὸς ἐπιλεγομένου «ἀρχιεπισκόπου» τῆς «ἀρχαίας ὀρθοδόξου καὶ βυζαντινῆς ἐκκλησίας», ὁ ὁποῖος συνοδευόταν ἀπὸ ἕναν «βοηθὸ ἐπίσκοπο» καὶ μιὰν «ἡγουμένη». Ὅλοι τους ἔφεραν τὴν ἀμφίεση τοῦ κλήρου τῶν Καθολικῶν. Μοῦ παραπονέθηκαν ὅτι αὐτὴ ἡ Ἐγκύκλιος ποὺ δημοσιεύσαμε στὰ Μ.Μ.Ε. τοὺς δημιούργησε προβλήματα μὲ τὸ «ποιμνιό» τους καὶ ἦλθαν νὰ μὲ πείσουν νὰ γράψω καὶ τὰ ὀνόματά τους σὲ μιὰ συμπληρωματικὴ Ἐγκύκλιο ποὺ ἔπρεπε ὅπωςδήποτε νὰ ξαναδημοσιεύσω. Μοῦ προσκόμισαν δὲ καὶ φωτογραφίες ὅπου συλλειτουργοῦσε ὁ «ἀρχιεπίσκοπος» μὲ ἕνα νέο ἐπιλεγόμενο «πατριάρχη Κιέβου» (σ.σ.: Πρόκειται περὶ τοῦ ἐσχάτου οὐνιτικοῦ κατασκευάσματος).

Μίλησα ἀρκετὰ μαζί τους καὶ ὁ «ἀρχιεπίσκοπος» μοῦ εἶπε: «Ἐμεῖς ἡμασταν μιὰ «ἀνεξάρτητη ἐκκλησία», λόγῳ τῆς συνεχοῦς ἀρνήσεως τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας νὰ μὲ χειροτονήσουν ἐπίσκοπο, ταξίδεψα στὴ Γαλλία, ὅπου ἕνας «ἀνεξάρτητος ἐπίσκοπος» μὲ χειροτόνησε ἔγγραφο διάκονο, πρεσβύτερο καὶ ἐπίσκοπο (!). Μετὰ γύρισα στὸ Καμερόν καὶ ἴδρυσά τὴ δική μου «ἐκκλησία». Ὅταν ἰδρῦθηκε τὸ νέο πατριαρχεῖο τοῦ Κιέβου, ὑπῆρχε ἕνα «μανιφέστο», μιὰ ἀνακοίνωση πού, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἔλεγε: «Ὅποιος ἀναγνωρίζει τὸ πατριαρχεῖο μας τὸν ἀναγνωρίζουμε καὶ ἐμεῖς. Ἐτσι ἀναγνώρισα τὸν νέο πατριάρχη καὶ αὐτὸς μὲ ἀναγνώρισε. Ὁ πατριάρχης μας εἶναι ὀρθόδοξος ἄρα καὶ ἐμεῖς εἴμαστε ὀρθόδοξοι».

Ὁ συλλογισμὸς τοῦ ἀπλός, ἀπλούστατος, χωρὶς καμιά θεολογικὴ, ἐκκλησιολογικὴ ἢ δογματικὴ νύξη, δημιουργοῦσε ...κόσμους καὶ κόσμους. Εἶχε ἤδη δημιουργήσει «δική του ἐκκλησία» πρὶν ἀπὸ ὁποιαδήποτε χειροτονία καὶ ζητοῦσε νὰ χειροτονηθεῖ. Μιλῆσαμε ἀρκετὰ, τοὺς ἐξήγησα ὅ,τι μποροῦσα καὶ ἔφυγαν φανερὰ δυσαρεστημένοι μαζί μου.

Θὰ ἐπιστρέψω, ὅμως, στὴν ἀρχικὴ περίπτωση τῆς προσκλήσεως ποὺ δέχθηκα γιὰ νὰ παραστῶ στὴ χειροτονία τοῦ «νέου ἐπισκόπου», ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἕναυσμα αὐτῆς τῆς γραφῆς.

Μία εβδομάδα μετά την παραλαβή της προσκλήσεως, δέχθηκα την επίσκεψη του «ύποψηφίου» πρὸς χειροτονία «νέου ἐπισκόπου» τῆς «ἀποστολικῆς, καθολικῆς καὶ ὀρθόδοξου ἐκκλησίας». Ἦρθε ντυμένος μὲ τὰ μισὰ λειτουργικὰ ἄμφια τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων καὶ ἀπὸ πάνω ἓνα ριγέ ...σμόκιν. Μὲ χαιρέτησε μὲ σεβασμὸ καὶ μοῦ ἐπέδωσε τρία γράμματα. Ἐνα ἀπὸ αὐτόν, ἓνα ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπό του στὸ Γκαμπὸν καὶ ἓνα ἀπὸ τὸν πατριάρχη τους στὸ Los Angeles.

Συζητήσαμε ἀρκετὰ καὶ τοῦ ἐξήγησα ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν τίτλο «ὀρθόδοξη ἐκκλησία», γιατί δὲν ἔχουν καμία σχέση μὲ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, μιλῆσαμε γιὰ τὰ Πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα, τὶς Αὐτοκέφαλες καὶ Αὐτόνομες Ἐκκλησίες κ.λπ.

Μὲ ἄκουσε μὲ προσοχὴ καὶ ἔπειτα μοῦ εἶπε: «Ἐέρετε Σεβασμιώτατε, τὸν Χριστιανισμὸ στὴν Ἀφρική τὸν φέρατε ἐσεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι, γιὰ ἐμᾶς ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Μεσογειακοῦ χώρου εἶναι ἄγνωστη καὶ πολὺ μακρινή. Ἀπὸ τίς ἐκκλησίες ποὺ ἦλθαν πρῶτες ἐδῶ μάθαμε ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλες ἐκκλησίες ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἴδιες. Δὲν ἀκούσαμε ποτὲ ὅτι ὑπάρχει Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὅταν γιὰ κάποιους λόγους οἱ ἐκκλησίες αὐτὲς μᾶς ἀπέριψαν ἢ ἀναχώρησαν ἀπὸ τὰ χωριά μας, ἀναγκαστήκαμε νὰ ψάξουμε γιὰ μιὰ ἐκκλησία, κάπου νὰ ἀνήκουμε.

Ἔτσι δημιουργήθηκαν πολλὲς ἀνεξάρτητες, αὐτόνομες καὶ ἐλεύθερες ἐκκλησίες ἀλλὰ καὶ πάλι εἶδαμε ὅτι δὲν ὑπάρχει κάποια κεφαλή, διότι κάθε μέρα καὶ κάποιος ἄλλος ἱερέας, ποὺ ἀπέριψε ἢ τάδε ἢ ἡ δεῖνα ἐκκλησία, δημιουργεῖ αὐτόνομη, ἀνεξάρτητη ἢ ἐλεύθερη ἐκκλησία. Ὅταν ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴ ζωὴ ὁ ἰδρυτὴς τῆς αὐτόνομης ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει συνέχεια. Μετὰ μάθαμε ὅτι ὑπάρχει καὶ τὸ θέμα τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς στὶς χειροτονίες. Ἔτσι ἔχουμε περισσότερο ἐμπιστοσύνη νὰ ἀνήκουμε σὲ μιὰ ἐκκλησία στὴν Εὐρώπη ἢ στὴν Ἀμερική. Ὁ πατριάρχης μας μοῦ τόνισε νὰ ἔρθω σὲ ἐπαφὴ μαζί σας. Ἐσεῖς μοῦ λέτε τώρα ὅτι δὲν εἶναι κανονικὸς πατριάρχης. Ἐγὼ νόμιζα ὅτι εἶχα βρεῖ λύση καὶ τώρα μοῦ λέτε ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι σωστά. Ἡ οἰκογένειά μου περιμένει νὰ γίνω ἐπίσκοπος σὲ μιὰ πραγματικὴ ἐκκλησία καὶ ἐσεῖς μοῦ τὰ ἀνατρέψατε ὅλα».

«Ἔχεις συναντήσει τὸν πατριάρχη σας;», τὸν ρώτησα.

«Ὁχι, μόνο τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία εἶχαμε. Εἶναι στὸ Los Angeles καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω χρήματα γιὰ νὰ ταξιδέψω ἐκεῖ».

Λυπήθηκα πραγματικὰ μὲ τὴν προχειρότητα ποὺ κάποιοι ἐκμεταλλεύονται τὴν ἄγνοια, τὴν ἀδυναμία ἢ τὴν ἀρχομανία κάποιων ἄλλων γιὰ νὰ στήσουν δῆθεν «ἐκκλησίες», γιὰ νὰ ὑπογραμμίσουν τὴν ὑπαρξὴ τους χωρὶς καμία πραγματικὴ θεολογικὴ ἢ ἐκκλησιαστικὴ γνώση.

Ὅπως κάποιοι ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου ποὺ σαρώνουν τὴν Ἀφρική καὶ κάνουν «ἱεραποστολή» τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου, ἢ ὅποια, ὅμως, γιὰ λόγους «ἐκ-κλησιαστικῆς οἰκονομίας» ἀκολουθεῖ τὸ νέο ἡμερολόγιο, γιὰ τὸν ἀπλούστατο λόγο ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξηγήσουν στοὺς Ἀφρικανοὺς τὸ παλαιοημερολογικὸ ζήτημα.

Ἐκμεταλλεύονται, ὅμως, τεχνηέντως, τὴ δαιμονοφοβία ἢ πνευματοφοβία τῶν Ἀφρικανῶν καὶ εἰσάγουν τὸν ἐξορκισμό σὰν τὸ μοναδικὸ καὶ ἀποκλειστικὸ ἱεραποστολικὸ μέσον, τὸ ὁποῖο καὶ τοὺς ἐπιλύει κάθε οἰκονομικὸ πρόβλημα.

Μιὰ ἱεραποστολὴ ποὺ δαιμονολογεῖ, καταφέρνει ὅ,τι δὲν μπορεῖ οὔτε ὁ διάβολος νὰ καταφέρει: τὴν ἐξίσωσή του μὲ τὸν Θεὸ μέσα στὶς καρδιές τῶν Ἀφρικανῶν.

Αὐτὸς εἶναι ὁ χῶρος ὅπου προσπαθοῦμε καθημερινὰ νὰ δώσουμε τὴ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ ὀρθόδοξο ἐκκλησιαστικὸ τρόπο καὶ μᾶς λυπεῖ ἀφάνταστα τὸ γεγονὸς ὅτι τοὺς μόνους ποὺ καταφέρνουμε νὰ εὐαισθητοποιήσουμε γιὰ νὰ συνδράμουν στὴν πράξη καὶ ἀπὸ κοντὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο εἶναι, στὴν πλειοψηφία τους, ἄνθρωποι χωρὶς ἢ μὲ πολὺ μικρὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐμπειρία, μὲ εὐαισθησίες ἀνθρωπιστικοῦ τύπου, ποὺ στὴν πράξη ὅμως ἀδυνατοῦν, παρὰ τὴν καλὴ τους διάθεση, νὰ βοηθήσουν οὐσιαστικὰ τὴν ἱεραποστολή. Παρὰ ταῦτα εἶναι πρόθυμοι νὰ ἔλθουν δεκαπέντε ἡμέρες κοντὰ μας γιὰ νὰ βοηθήσουν...

Εὐαισθητοποιοῦνται, ἐπίσης, καὶ ἄνθρωποι μὲ κάποια ἐμφανῆ ἢ, ἐν πρώτοις, ἀφανῆ ψυχολογικὰ προβλήματα, ποὺ βλέπουν τὴν ἱεραποστολὴ σὰν μιὰ φυγὴ ἀπὸ τὴν πραγματικότητά τους. Εἶναι κατὰ τὰ ἄλλα ἀξιοθαύμαστοι γιὰ τὴν εὐαισθησία τους, ἄσχετα τοῦ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσφέρουν πραγματικὴ βοήθεια στὴν ἱεραποστολή, ἂν βέβαια δὲν δημιουργήσουν καὶ ἐπὶ πλέον προβλήματα.

Ποῦ πῆγε ἄραγε ἡ διορατικότης καὶ τὸ θάρρος τῶν ποιμένων; Ποῦ πῆγε τὸ μαρτυρικὸ φρόνημα ποὺ συνυφαίνεται καὶ συνυπάρχει στὶς ἱερατικὲς, μοναχικὲς καὶ ἐκκλησιαστικὲς κλήσεις;

Μήπως ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ στραφεῖ κάποια στιγμή μὲ μιὰ βαθύτερη σοβαρότητα στὴν ἐνίσχυση τῆς ἱεραποστολῆς καὶ μὲ ἀνθρώπινο δυναμικὸ; Διότι κανένας ἱεραπόστολος δὲν θεωρεῖ, δὲν πιστεύει ὅτι τὸ μικρὸ ἢ τὸ μεγάλο ἔργο ποὺ ἀγωνίζεται νὰ ἐπιτελέσει, εἶναι ἔργο προσωπικόν. Ἀντίθετα ὅλοι μας θεωροῦμε καὶ πιστεύουμε ὅτι αὐτὸ ποὺ κάνουμε εἶναι ἔργο, κατεξοχὴν, ὀλόκληρης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Μένω ἐκπληκτος καὶ θαυμάζω τὴν ὑπακοὴ τῶν καθολικῶν ἱερέων καὶ μερικῶν προτεσταντῶν παστόρων, οἱ ὁποῖοι ὅταν τελειώνουν τὶς θεολογικὲς σπουδὲς τους λαμβάνουν ἀπὸ τὴν ἱεραρχία τους τὸν διορισμό τους στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου γιὰ νὰ διακονήσουν τὸ Εὐαγγέλιο καὶ πολλὲς φορὲς νὰ τοὺς «ξεχάσουν» σ' αὐτὴ τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου γιὰ μερικὲς δεκαετίες.

Δὲν μπορῶ νὰ πιστέψω ὅτι στὶς σύγχρονες ἱερατικὲς ἢ μοναχικὲς ἢ ἐκκλησιαστικὲς κλήσεις στὸν ὀρθόδοξο χῶρο δὲν ὑπάρχει ἱεραποστολικὴ διάσταση.

Μήπως δὲν φροντίζουμε τὴ ζωογόνηση αὐτῆς τῆς ἱεραποστολικῆς διαστάσεως;

Μήπως εἶναι καιρὸς νὰ στραφοῦμε ὡς Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση μὲ μεγαλύτερη εὐαισθησία;

Διακονία τοῦ Λόγου

π. Ἀντωνίου Πινακούλα,
ἐφημερίου Ἱ. Ν. Ἁγίου Παντελεήμονος Χαλανδρίου

Εἰσαγωγικὸ Σημείωμα

Ἡ δημοσίευση τοῦ κηρύγματος ποὺ ἀκολουθεῖ ἀφορᾷ στὸν ἐφημέριο-ιεροκήρυκα τῆς Ἐκκλησίας μας. Δὲν ἀφορᾷ ὅμως στὸν φτασμένο καὶ ἔμπειρο κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ ἔχει διαμορφώσει τὸν τρόπο τοῦ κηρύγματός του καὶ ἔχει βρεῖ τὸν προσωπικό του δρόμο. Δὲν ἀφορᾷ στὸν κήρυκα ποὺ ἔχει ἀναπτύξει τὰ φυσικά του προσόντα καὶ ἔχει ἀξιωθεί τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος. Ὁ παραπάνω δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κανόνες, ὁδηγίες καὶ κηρυκτικὰ σχεδιάσματα, ἀφοῦ ἀξιώθηκε νὰ εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ ὅλα τοῦτα.

Τὸ κήρυγμα ποὺ δημοσιεύεται ἀφορᾷ σ' ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ἐφημέριους-ιεροκήρυκες ποὺ ξεκινοῦν τώρα τὴν ἄσκηση αὐτοῦ τοῦ σοβαρότατου λειτουργήματος, τὸ νὰ κηρύττουν τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ μέσα στὴ Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς, καὶ ἅπειροι ἀναζητοῦν τὰ ἐργαλεῖα, τὴ μέθοδο καὶ τὸν τρόπο σύνθεσης τοῦ κηρύγματός τους. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ κήρυγμα ποὺ ἀκολουθεῖ δημοσιεύεται μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ φαίνεται καθαρὰ ἡ ἄρθρωσή του: *Πρόλογος, Ἐξήγηση καὶ ἀνάπτυξη, Ἐμεῖς καὶ τὸ σημερινὸ εὐαγγέλιο, Ἐπίλογος*. Ἐλπίζουμε ὅτι θὰ μπορέσουμε προσεχῶς νὰ παρουσιάσουμε ἀναλυτικὰ τὰ μέρη τοῦ κηρύγματος καὶ τὸν τρόπο συναρμολόγησής τους, μαζί μὲ κηρύγματα ποὺ ἐκφωνήθηκαν.

Ἐνα κήρυγμα μοιάζει μὲ ἓνα σπίτι. Ὅπως ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νὰ τὸ κατοικήσει, ἔτσι καὶ ἐδῶ ὁ ἀκροατὴς καλεῖται νὰ τὸ ἀκούσει καὶ νὰ τὸ ἀφομοιώσει. Βέβαια, ὁ ἀκροατὴς βρῖσκεται μπροστὰ σὲ ἓνα ἀποτέλεσμα καὶ βιώνει τὴν αὐταπάτη ὅτι ἀκούει ἓνα ὀλοκληρωμένο ἔργο, πράγμα ποὺ δὲν συμβαίνει ποτέ. Ἀπὸ τὴ διαδικασία τῆς οἰκοδόμησης ἔχουν ἀφαιρεθεῖ οἱ σκαλωσιές, ἔχει καθαριστεῖ ὁ περὶ γυρος καὶ τίποτε δὲν θυμίζει τὸ ἐργοτάξιο ποὺ εἶχε στηθεῖ γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἱεροκήρυκας ἐνδιαφέρεται περισσότερο νὰ μάθει τὴ διαδικασία τῆς οἰκοδόμησης, θὰ προσπαθήσουμε κατὰ τὴ δημοσίευση τῶν κηρυγμάτων νὰ ἐφαρμόσουμε αὐτὸ ποὺ λέει ἓνας στοχαστὴς τοῦ καιροῦ μας γιὰ παρόμοια περίπτωση: «Οἱ τοῖχοι τοῦ οἰκοδομήματος ἐνώθηκαν ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλο ἀνάλογα μὲ τὴν πορεία τῆς οἰκοδόμησης, περιστοιχισμένοι ἀπὸ τὶς σκαλωσιές ποὺ ἔχουν ἀπομείνει, ἀπὸ σωροὺς ἄμμου καὶ πέτρες, κομμάτια ἀπὸ δοκάρια καὶ βρώμικα μυστριά». Τὸ κήρυγμα ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι ἀδημοσίευτο καὶ ἐκφωνήθηκε στίς 4.2.2007 στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίου Παντελεήμονος Χαλανδρίου.

Ὁ ἄσωτος καὶ τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν

A. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Ἡ θέση τῆς Κυριακῆς στὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔτος
2. Ἀναγγελία τοῦ θέματος μὲ τονισμό τῶν λεπτομερειῶν ποὺ ἀφοροῦν στὸ θέμα
3. Σύνδεση μὲ τὴν προηγούμενη Κυριακὴ

Σήμερα, δευτέρα Κυριακὴ τοῦ Τριωδίου, στὴν παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου, ἀκούσαμε μὲ λεπτομέρειες τὴ συνέχεια τοῦ θέματος τῆς περασμένης Κυριακῆς, τῆς παραβολῆς δηλαδή τοῦ Τελῶνῃ καὶ τοῦ Φαρισαίου. Ἀκούσαμε πὼς ὁ πατέρας ἐκεῖνος, ποὺ εἶναι ὁ Θεός, εἶχε δύο γιούς, καὶ πὼς ὁ νεότερος γιὸς πῆρε τὸ μερίδιο τῆς περιουσίας του καὶ ἔφυγε μακριὰ ἀπὸ τὸ πατρικὸ σπίτι. Πῆγε σὲ μακρινὴ χώρα, ὅπου καὶ ξόδεψε τὴν περιουσία του. Καὶ ἀφοῦ τὴν ξόδεψε, ἔτυχε νὰ πέσει μεγάλη πείνα στὴ χώρα ἐκεῖνη, καὶ ἄρχισε καὶ ἐκεῖνος νὰ στερεῖται. Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐπιλύσει τὰ προβλήματα τῆς στέρησης, ἔπιασε δουλειὰ σὲ κάποιον κάτοικο ἐκεῖνης τῆς χώρας, καὶ ἐκεῖνος τὸν ἔστειλε στὰ χωράφια του νὰ βόσκει γουρούνια. Καὶ πάλι ὅμως δὲν τοῦ ἔφταναν ὅσα τοῦ ἔδιναν, καὶ ἔτσι ἦταν ἀναγκασμένος νὰ τρώει ξυλοκέρατα, ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔτρωγαν τὰ γουρούνια, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ χορτάσει. Γιατί, ὅπως σημειώνει ὁ εὐαγγελιστής, κανένας δὲν τοῦ ἔδινε. Αὐτὴ ἦταν ἡ κατάστασή του ἐκεῖ.

Κάποια στιγμή ὅμως, μέσα στὴ στέρηση, τὴν πείνα καὶ τὴ συμφορὰ του, θυμήθηκε τὸ πατρικὸ του σπίτι. «Ἦλθε εἰς ἑαυτόν». Ἦρθε στὰ συγκαλά του. Ξύπνησε τὸ μυαλό του. Ἔτσι, ἄρχισε νὰ συγκρίνει τὴν κατάσταση ποὺ ζοῦσε στὸ σπίτι του μὲ τὴν τωρινή του κατάσταση. Στὴ συνέχεια, ἄρχισε νὰ θυμᾶται λεπτομέρειες ἀπὸ τὴ ζωὴ του ἐκεῖ. Κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τοῦ πατέρα του ζοῦσαν πολὺ καλύτερα ἀπ' αὐτόν. Καὶ πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ γυρίσει πίσω στὸ πατρικὸ σπίτι. Ἀποφάσισε μάλιστα τί ἀκριβῶς θὰ πεῖ στὸν πατέρα του: «Ἐσφαλὰ μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ μπροστὰ σὲ σένα. Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λέγομαι παιδί σου. Σὲ παρακαλῶ πολὺ, κάνε με σὰν ἓναν ἀπὸ τοὺς ἐργάτες σου». Καὶ ξεκίνησε νὰ γυρίσει πίσω στὸν πατέρα του, στὸ πατρικὸ του σπίτι. Βλέπετε ὅτι μέχρι ἐδῶ ὁ εὐαγγελιστής μᾶς ἔδειξε μὲ λεπτομέρειες τί συνέβη καὶ στὸν Τελῶνῃ τῆς περασμένης Κυριακῆς, τί τὸν ὀδήγησε στὸν Ναό.

B. ΕΞΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- B. α.1. Ἐξήγηση καὶ ἀνάπτυξη πρώτης λεπτομέρειας
2. Ἐξήγηση καὶ ἀνάπτυξη δεύτερης λεπτομέρειας
- B. β.1. Γέφυρα πρὸς τὸ τρίτο μέρος
2. Ἐνα ἀντιπαράδειγμα
3. Σύγκριση παραδείγματος καὶ ἀντιπαραδείγματος

Ἡ Ἐκκλησία, καὶ μάλιστα αὐτὴ τὴν περίοδο τοῦ Τριωδίου, τὸν Ἄσωτο τὸν φέρνει ὡς παράδειγμα σωστῆς μετάνοιας. Καταρχῆν, βλέπετε πὼς σκέπτεται. Ἐκανε

σωστή σκέψη. Θυμήθηκε την κατάσταση που υπήρχε στο πατρικό του σπίτι. Σύγκρινε τις δύο καταστάσεις. Άκολούθως, πήρε μια σωστή απόφαση. «Θα γυρίσω στον πατέρα μου και θα απολογηθώ, λέγοντας ότι έσφαλα μπροστά του και μπροστά των μπροστά στον Θεό». Κι αφού πήρε αυτή την απόφαση, άμέσως μπήκε στο έργο. Ξεκίνησε να γυρίσει πίσω.

Άς δούμε τί φρόνημα κρύβεται πίσω από την απόφαση του Άσωτου. «Έσφαλα μπροστά στον Θεό, παραβίασα τον Νόμο του. Έσφαλα και μπροστά σε σένα, στους κανονισμούς του πατρικού σπιτιού». Έπιστρέφει λοιπόν χωρίς γογγυσμούς και δικαιολογίες, αλλά και, ακόμα περισσότερο, χωρίς όρους. Σε αυτά που είχε στο μυαλό του και σε αυτά που αποφάσισε να πει στον πατέρα του δεν υπάρχει κανένας όρος· ούτε υπονοείται κάτι άλλο. Προσέρχεται αυθόρμητα να πει στον πατέρα αυτά τα λόγια. Νά ή άληθινή μετάνοια, κι αυτό ήθελε να δείξει ο Χριστός με την παραβολή αυτή.

Στην παραβολή υπάρχει μια άφορμη για να τα θυμηθεί όλα αυτά ο Άσωτος και αυτή ήταν ο λιμός, μια θεομηνία. Προφανώς προηγήθηκε οικονομική κρίση. Καταστράφηκαν οι σοδειές, σταμάτησε το εμπόριο, τελείωσαν τα έφοδια και αυξήθηκε ή άνεργία. Κανένας δεν μπορούσε να βοηθήσει τον άλλο, και άκόμη περισσότερο να δώσει δουλειά σε έναν ξένο, όπως ήταν ο Άσωτος. Γι' αυτό έπιασε μία από τις χειρότερες δουλειές και έγινε χοιροβοσκός. Για τους ανθρώπους που άνηκαν στον λαό του Θεού, ή δουλειά αυτή ήταν διπλά σκληρή. Σκληρή ήταν από τη φύση της, αφού το γουρούνι, αντίθετα με άλλα ζώα, ζει και κυλιέται μέσα στους βάλτους και στο βούρκο. Ήταν διπλά σκληρή για τον Άσωτο, αφού ήταν δουλειά άδιανόητη για έναν Ίσραηλίτη. Ο Νόμος του Θεού άπαγόρευε την έκτροφή γουρουνιών. Άλλα και ο μισθός ήταν, φαίνεται, μικρός, δεν έφτανε για τα έξοδα της διατροφής του. Ο ευάγγελιστής σημειώνει ότι «έφτασε στο σημείο να θέλει να χορτάσει με τα ξυλοκέρατα που έτρωγαν οι χοίροι». Ο Άσωτος υπέφερε έξωτερικά κάνοντας μία δουλειά σκληρή και μένοντας συνεχώς πεινασμένος. Υπέφερε όμως και έσωτερικά όντας άποχρεωμένος να κάνει μία δουλειά που του βάραινε τη συνείδηση, που ήταν αντίθετη στον Νόμο του Θεού.

Έχει μεγάλη σημασία, άγαπητοί άδελφοί, για ποιό λόγο τονίζονται αυτά τα στοιχεία. Θα μπορούσε να 'ναι και διαφορετικά. Ξέρουμε ότι πολλές φορές είναι διαφορετικά. Το ξέρουμε ο καθένας μας από την προσωπική του πείρα. Μπροστά στη θεομηνία θα μπορούσε να πει ο Άσωτος: «Ναι μὲν έφυγα από το σπίτι, αλλά εκεί δεν ήταν καθόλου καλά. Η κατάσταση ήταν άποπνικτική, έπληττα, δεν άντεχα άλλο να ζω μέσα σε κανόνες και περιορισμούς. Με είχαν φτάσει ως το λαιμό. Το μαχαίρι έφτασε στο κόκκαλο. Έπρεπε να φύγω και να πληρώσω αυτό το κόστος. Δεν ήρθα τυχαία εδώ στην ξένη χώρα. Πώς να ξεχάσω ό,τι πέρασα μεγαλώνοντας εκεί. Άνθρωπος είμαι κι εγώ. Γυρίζω, αλλά δεν θα άνεχθώ την προηγούμενη κατάσταση». Η θα μπορούσε να πει: «Μπορώ να περιμένω άκόμα· άντέχω. Ήρθε ο λιμός, αλλά ο λιμός θα περάσει». Η, πάλι, να τα σκεφτεί όλα τούτα, αλλά να μην πάρει αυτή την απόφαση, να γυρίσει. Οί άνθρωποι μπορούν να άντιδράσουν

διαφορετικά. Και τις περισσότερες φορές αντιδρούν διαφορετικά. Ἀντί δηλαδή νὰ δοῦν ποιό εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν σὲ αὐτό, ἀρχίζουν νὰ γογγύζουν, φάχθουν νὰ βροῦν δικαιολογίες κι ἀρχίζουν νὰ παζαρεύουν μὲ τὸν Θεὸ τί πρέπει νὰ κάνουν, πόσα θὰ δώσουν καὶ τί θὰ πάρουν. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀληθινὴ μετάνοια, δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ ζητάει ὁ Θεὸς ἀπὸ μᾶς.

Ἄς πάρουμε ἓνα ἄλλο παράδειγμα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή. Θυμᾶστε ὅτι ὅταν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ παλαιὸς Ἰσραήλ, ἤθελε νὰ φύγει ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ὁ Μωυσῆς πῆρε τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν ὀδηγήσει μακριὰ ἀπὸ τὴ χώρα τῆς Αἰγύπτου, στὴ γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Πῆγε ὁ Μωυσῆς στὸν Φαραὼ καὶ τοῦ ζήτησε αὐτὴν τὴ χάρη. Ἐκεῖνος ἀρνήθηκε, κι ἄρχισαν στὴ χώρα ἐκείνη τότε νὰ πέφτουν διάφορες πληγές, καὶ πάνω στὸν ἴδιο τὸν Φαραὼ. Στὸ σῶμα του καὶ στὴν ψυχὴ του. Κι ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται δύσκολα. Ὅταν ἄρχισαν λοιπὸν οἱ πληγές, ἄρχισαν οἱ θεομηνίες καὶ ἄλλαξαν οἱ ἐξωτερικὲς συνθήκες, ἀμέσως ἄλλαξε κι ἐκεῖνος γνώμη. Εἶπε στὸν Μωυσῆ ὅτι μπορεῖ νὰ φύγει. Σταμάτησαν οἱ πληγές. Ἄλλαξε πάλι γνώμη. Μετανόησε γι' αὐτὸ ποὺ εἶχε κάνει. Μετανόησε γιὰ τὴ μετάνοιά του. Ξανάρθαν ἄλλες πληγές. Μετανόησε καὶ πάλι. Μετὰ ἀπὸ κάθε πληγὴ μετανοοῦσε. Καὶ μὲ τὴν καινούργια πληγὴ ἄλλαζε πάλι γνώμη. Νὰ μετανοήσει, ὅπως ἤθελε ὁ Θεός, δὲν μπορούσε καὶ δὲν γινόταν.

Γ. ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

1. Τὸ ἐρώτημα
2. Ἡ ἀπάντηση

Ἴσως τώρα μπορούμε νὰ καταλάβουμε σὲ τί διαφέρει τὸ φρόνημα τοῦ Ἀσώτου ἀπὸ τὸ φρόνημα τοῦ Φαραὼ. Ὁ Ἄσωτος ἀμάρτησε, ἀλλὰ ἔβλεπε τὴν πορεία τοῦ κόσμου μέσα στὴν προοπτικὴ τοῦ Θεοῦ. Ἐνας Θεὸς ποὺ ἀγαπάει τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἓνας ἄνθρωπος ἀγαπάει καὶ τὰ κακὰ παιδιὰ του. Ὁ Ἄσωτος σκέφτηκε ὅτι μπορούσε νὰ λογαριαστεῖ μαζί του. Ὅτι θὰ βρεῖ τρόπο νὰ χωρέσει καὶ ἐκεῖνος στὸ πατρικὸ σπίτι. Κατάλαβε ὅτι ὁ ἴδιος ἦταν φτωχός, ἀδύναμος καὶ περιορισμένος. Ἀντίθετα, ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Διάλεξε ὁ Ἄσωτος γιὰ τὸν ἑαυτό του τὴ χειρότερη θέση μπροστὰ στὸν Θεό. Δὲν μπορούσε νὰ καταλάβει πόσο τὸν ἀγαποῦσε ὁ Θεὸς καὶ τί ἀποκατάσταση τὸν περίμενε.

Ἀντίθετα, ὁ Φαραὼ ἔβλεπε τὸν Θεὸ ὡς ἀντίπαλο. Προσπαθοῦσε μὲ διάφορες τακτικὲς νὰ τὸν ἀντιμετωπίσει. Τακτικὲς γεμάτες φέματα καὶ ἀντιφάσεις. Δοκίμαζε τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ, μήπως καὶ ἐξαντληθεῖ στὸ ἐπόμενο βῆμα. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ θέση του νὰ χειροτερεύει συνεχῶς. Τὸ χειρότερο στὴν περίπτωσή του δὲν ἦταν οἱ πληγές ποὺ διαδέχονταν ἡ μία τὴν ἄλλη, ἀλλὰ οἱ συνέπειες ποὺ εἶχαν αὐτὲς μέσα του. Ἐνῶ δηλαδή στὴν ἀρχὴ ὁ Φαραὼ ἔπαιρνε τὶς ἀποφάσεις του, σιγά-σιγά ἄρχισε νὰ χάνει κάθε δυνατότητα ἀπόφασης. Ἡ προτελευταία πληγὴ ποὺ ἔπεσε ἐπάνω του ἦταν τὸ σκοτάδι. Σκοτάδι ψηλαφητό, ποὺ δὲν ἐπέτρεπε νὰ κινηθεῖ τίποτα. Ὁ Φαραὼ ἔγινε αἰχμάλωτος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀδύναμος νὰ δεῖ, νὰ ἀποφασίσει καὶ νὰ ἐνεργήσει ὅτιδήποτε.

Ἐμεῖς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, πῶς σκεφτόμαστε τὸν Θεὸ ὅταν ἔρχεται μία θεομηνία; Ὅπως ὁ Ἄσωτος ἢ ὅπως ὁ Φαραῶ; Πάντα ἡ ἀλλαγὴ τῶν ἐξωτερικῶν συνθηκῶν εἶναι ἐκεῖνη ποὺ ἐμᾶς τοὺς φτωχοὺς καὶ ἀδύναμους ἀνθρώπους μᾶς φέρνει σὲ συναισθήση τῆς πραγματικότητος. Οἱ ἐξωτερικὲς συνθήκες δημιουργοῦν τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ φανεῖ τὸ ἐσωτερικὸ μας φρόνημα. Ὅπως φάνηκε στὴν περίπτωσι τοῦ Ἄσωτου καὶ στὴν περίπτωσι τοῦ Φαραῶ. Πιστεύουμε ὅτι εἶναι κοντὰ μας ἢ νομίζουμε ὅτι βρίσκεται μακριὰ μας χωρὶς καμία σχέση μὲ τὸν κόσμον καὶ τὸν καθένα μας; Πῶς διαβάζουμε, ἀλήθεια, τὰ σημάδια τῶν καιρῶν;

Καὶ ὁ Φαραῶ καὶ ὁ Ἄσωτος ζοῦσαν σὲ θρησκευτικὴ ἐποχὴ. Ἦταν ἀδιανόητος γι' αὐτοὺς ἕνας κόσμος χωρὶς Θεοῦ. Ὁ Φαραῶ ἔκανε λάθος βλέποντας τὸν Θεὸ ὡς ἀντίπαλον. Καὶ ὁ Ἄσωτος, φεύγοντας μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό, νόμιζε πῶς θὰ ἀπαλλάσσόταν ἀπὸ τὶς εὐθύνες ποὺ συνεπαγόταν ἡ παραμονὴ του στὸ πατρικὸ σπίτι. Ἐμεῖς μοιάζουμε περισσότερο μὲ τὸν Ἄσωτο, ἀφοῦ ζοῦμε σὲ μιὰ μὴ θρησκευτικὴ ἐποχὴ, ἔχουμε τὴν ψευδαίσθησι ὅτι μὲ τὸν Θεὸ μπορούμε νὰ ἔχουμε σχέση ὅταν τὸ θέλουμε καὶ ὅπως τὸ θέλουμε. Ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν νοοτροπία τῆς ἐποχῆς μας, κάναμε τὸν Θεὸ ζήτημα ἐπιλογῆς. Μιᾶς ἐπιλογῆς μέσα σὲ τόσες ἄλλες. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὁμως ἀφήνουμε, ἀσυναίσθητα, τὶς πληγὲς τοῦ Φαραῶ νὰ ἐνεργοῦν ἐπάνω μας. Οἱ συνέπειές τους κλιμακώνονται, καὶ ὅσο περνάει ὁ καιρὸς βρισκόμαστε, ὁ καθένας μας, σὲ χειρότερη θέση. Καὶ αὐτὸ γίνεται ἐπειδὴ ἡ σχέση μας μὲ τὸν Θεὸ δὲν ἀρχίζει καὶ δὲν τελειώνει μόνο μὲ τὴ δική μας ἀπόφασιν. Εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι, συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ, βρισκόμαστε σὲ συνεχῆ ἐπαφὴ μαζί του. Ἐὰν μᾶς ἐνδιαφέρει ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνταποκρινόμαστε θετικὰ σ' αὐτόν, τότε γνωρίζουμε τὸν Θεὸ προσωπικά. Ὁ Θεὸς κρύβεται στὶς ἐντολές του. Ἐὰν τὸν ἀρνούμαστε συνειδητὰ ἢ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὴν ὑπαρξή του, τότε ἐκεῖνος ἐξαφανίζεται, καὶ τὸν θυμόμαστε ὅλο καὶ λιγότερο. Ἐνδέχεται τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν νὰ μᾶς ἀναγκάσουν νὰ τὸν θυμηθοῦμε, καὶ τότε θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὴ δική μας κατάστασι πῶς θὰ τὸν συναντήσουμε. Ὁ Θεὸς θέλει τὴ δική μας προσωπικὴ καὶ ὑπεύθυνη ἀπόφασιν, καὶ μπορούμε νὰ τὴν πάρουμε καὶ μέσα στὶς πληγὲς μας. Ἄς ἔρθουμε στὰ συγκαλά μας πρὶν φτάσει ἡ προτελευταία πληγὴ, τὸ σκοτάδι.

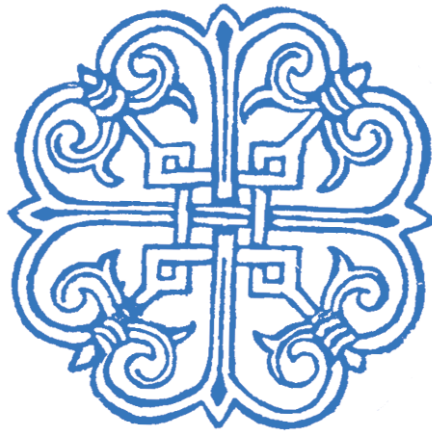
Δ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. Περίληψη τῶν προηγουμένων
2. Προτροπὴ

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἔχει σημασία ὅτι ὁ Ἄσωτος, ὅταν ἦρθε στὰ συγκαλά του καὶ ἄρχισε νὰ σκέφτεται τὸ πατρικὸ του σπίτι, θυμήθηκε τὴν κατάστασι ποὺ ζοῦσε μέσα σ' αὐτό. Συνδύασε ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα μὲ τὸν δικό του πόνο, μὲ τὴ δική του κατάστασι, καὶ ἀκόμα περισσότερο μὲ τὴ δικιά του ντροπὴ. Γιατὶ τοῦ ἔλειπε ὅ,τι τοῦ εἶχε χαρίσει ὁ πατέρας καὶ θέλησε νὰ ἐπιστρέψει ὄχι γιὰ νὰ πάρει πίσω ὅσα εἶχε παλιά, ἀλλὰ γιὰ νὰ ζήσει ἐκεῖ κοντὰ, χωρὶς τὴν περιουσία τοῦ πατέρα του, ἀλλὰ δουλεύοντας καὶ παίρνοντας ἕνα μικρὸ μισθό, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐπιβιώσει. Κατάλαβε τὸν πλοῦτον τοῦ πατέρα, ὅταν βρέθηκε τόσο μακριὰ καὶ ὅταν τὸν εἶχε χάσει.

Αὐτὸ ποὺ κατάλαβε ὁ Τελώνης τῆς περασμένης Κυριακῆς. Ὅτι δὲν εἶχε παρρησία νὰ σηκώσει τὸ κεφάλι του καὶ νὰ μιλήσει σὰν γιὸς τοῦ Θεοῦ μπροστὰ στὸν Θεό.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ πατέρας ἀποδείχτηκε γενναϊόδωρος. Τὸν Ἴσωτο τὸν ἀποκατέστησε στὴν πρώτη τάξη. Τοῦ φόρεσε πάλι τὴν πρώτη στολή. Θυσίασε τὰ πάντα γιὰ κεῖνον. Γιατὶ εἶναι ἓνας πατέρας ποὺ ἀγαπάει ὅπως οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἀκόμη περισσότερο, τὰ παιδιά του. Ἄς τὸ ἔχουμε λοιπὸν αὐτὸ ὑπόψη μας, ἃς ξέ-
ρουμε σὲ ποιὸ Θεὸ πιστεύουμε, ποιὸν ἔχουμε πατέρα, πόσο μᾶς ἀγαπάει. Κι ἃς
πάρουμε κι ἐμεῖς τὴν ἀπόφαση νὰ γυρίσουμε κοντά του. Ἀμήν.

Ποῦ ἦσατε τόσον καιρό;

π. Βασιλείου Θερμοῦ,
ἐφημερίου Ἱ. Ν. Παμ. Ταξιαρχῶν Σχηματαρίου

Ὅσοι παρακολουθοῦν τὰ νέα τῆς ἱεραποστολῆς γνωρίζουν καλά αὐτὴ τὴν ἐρώ-
τηση. Τὴν ἔχουν ὑποβάλει ἀρκετὲς φορὲς ντόπιοι πρὸς τοὺς ἱεραποστόλους, ὅταν
ἀντιληφθοῦν τὸν πλοῦτο τῆς ἀλήθειας ποὺ αὐτοὶ τοὺς κόμισαν καθυστερημένα.
Εἰλικρινῆς ὅσο καὶ ἀγωνιώδης ἡ ἀπορία τῶν νεοφώτιστων, γιατί χρειάστηκε νὰ πε-
ράσουν δυὸ χιλιάδες χρόνια προκειμένου νὰ τοὺς ἀνακαλύψουμε.

Στὸ σημερινὸ σημείωμα θὰ ἤθελα νὰ ἐπικεντρωθῶ στὸ ἴδιο ἐρώτημα, ἀλλὰ σὲ
διαφορετικὸ πλαίσιο. Θὰ ἐπιχειρήσω νὰ τραβήξω τὴν προσοχὴ τῶν ἀδελφῶν ἀνα-
γνωστῶν στὸ γεγονός ὅτι κάποιες φορὲς τὸ θέτουν Ἕλληνες ὀρθόδοξοι. Ἀκόμη πιὸ
συχνὰ δὲν τὸ ἐρωτοῦν μεγαλόφωνα ἀλλὰ τὸ ἀναρωτιοῦνται ἐσωτερικά.

Κάποτε, σὲ μιὰ συνάντηση νέων, ἀνέλυα τὴν κλήση τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν καθένα
μας, μιὰ κλήση ἡ ὁποία στοχεύει στὴ συναψὴ μυστικοῦ πνευματικοῦ γάμου. Τόνι-
σα λοιπὸν ὅτι, σύμφωνα μὲ τοὺς Πατέρες, ὡς ἐπιβεβαίωση καὶ ἐγγύηση αὐτῆς τῆς
ὑπόσχεσης, ὁ Θεὸς ἔχει χαρίσει δῶρα Του σὲ ὅλους μας, σὰν ἓνα εἶδος ἀρραβώνα,
δηλαδή τόσο τίς δωρεὲς τῆς θείας οἰκονομίας ὅσο καὶ τὰ προσωπικὰ δῶρα τοῦ κα-
θενός μας στὴ ζωὴ του. Καὶ ἀνέφερα τὴ φράση τῆς εὐχῆς τοῦ λυχνικοῦ «ὁ κατεγ-
γυήσας ἡμῖν τὴν ἐπηγγελμένην βασιλείαν διὰ τῶν ἤδη κεχαρισμένων ἡμῖν ἀγαθῶν».

Τὸ συναισθηματικὸ βάρος τῆς ιδέας τοῦ θείου ἔρωτα καὶ τῆς θεώρησης ὀλόκλη-
ρης τῆς ζωῆς ὡς δώρου ποὺ ἀποβλέπει στὴν περαιτέρω ἀφοσίωσή μας πρὸς τὸν
Νυμφίο, ὅπως ἦταν φυσικό, κέντρισε τίς καρδιὲς τῶν νέων ποὺ ἄκουγαν καὶ διεγεί-
ρε τὸ ἐνδιαφέρον τους. Ὅποτε εὐλόγα ἀκολούθησε ἡ ἐρώτηση: «Σὲ ποιό σημεῖο τῆς
ἀκολουθίας λέγεται ἡ φράση ποὺ ἀναφέρατε;» προκειμένου νὰ τὴν προσέχουν πε-
ρισσότερο στὸ ἐξῆς.

Τί νὰ ἀπαντήσω ἐγὼ τώρα; Φυσικὰ μόνο τὴν ἀλήθεια: ὅτι λέγεται χαμηλόφωνα
ἀπὸ τὸν ἱερέα καὶ δὲν τὴν ἀκούει κανεὶς ἄλλος! Εὐνόητο ἦταν ὅτι ἀκολούθησε ἡ
ἀπλὴ ἐρώτηση: «γιατί;» Γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὸ σχόλιο ἄλλου νέου: «Τουλά-
χιστον νὰ ὑπῆρχαν σὲ ἄλλα σημεία τῆς Λατρείας τέτοιες ἀναφορές... Ἀλλὰ δὲν ἔχω
ἀκούσει κάτι τέτοιο».

Καὶ βεβαίως δὲν πρόκειται γιὰ εὐχὴ προσωπικὴ τοῦ ἱερέα (ὅπως ἡ εὐχὴ τοῦ χε-
ρουβικοῦ ὕμνου), γιὰ νὰ ὑπάρχει κάποιος λόγος ὥστε νὰ μὴν ἐκφέρεται εἰς ἐπήχο-
ον. Ποιὸς θὰ ἀπαντήσῃ λοιπὸν στὸν σύγχρονο ἄνθρωπο γιατί στὴν ἴδια ἀκολουθία,
τοῦ ἐσπερινοῦ, συνυπάρχουν καὶ εὐχὲς ποὺ δὲν ἀκούγονται καὶ συναπτὲς χωρὶς
εὐχὴ, κάτι παράλογο, προφανῶς, ἀφοῦ ἡ ἐκφώνηση μένει χωρὶς νόημα; Γιατί ἡ μιὰ
γενιὰ ἱερέων μετὰ τὴν ἄλλη συντηροῦμε αὐτὸν τὸν παραλογισμό;

(Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ νὰ καταθέσω ἐδῶ τὴν εὐχάριστη ἔκπληξή μου ὅταν βρέθηκα σὲ ἐνορία, στὴν ὁποία ὁ λειτουργὸς δὲν διάβασε τὶς εὐχὲς τοῦ ὄρθρου ἀθόρυβα κατὰ τὸν ἐξάψαλμο, ἀλλὰ τὴν καθεμιὰ στὴ θέση ποῦ τῆς ἀναλογοῦσε, στὴ συναπτὴ τῆς, εἰς ἐπήκοον ὄλων). Ἔτσι μπόρεσε καὶ ὁ ἴδιος νὰ συμμετάσχει νοερὰ στὰ ἱερὰ νοήματα τοῦ ἐξαψάλμου, τὰ ὁποία συνήθως (ὅπως καὶ τόσα ἄλλα ἀναγνώσματα καὶ φαλλόμενα) περνοῦν ἀπαρατήρητα ἀπὸ τὸν λειτουργό, ἐπειδὴ ἀπασχολεῖται παράλληλα μὲ κάτι ἄλλο! Ἐκεῖ φτάσαμε μὲ τὴν ἀποσιώπηση καὶ τὸν ἐκτοπισμὸ τῶν εὐχῶν: κι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἐξοριστήκαμε ἀπὸ τὰ νοήματα τῆς Λατρείας! Ἀποκλείοντας τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ κάποια νοήματα, ἀποκλειστήκαμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἀπὸ ἄλλα! Τί χαρακτηριστικὸ παράδειγμα πνευματικοῦ νόμου!).

Ἄλλη περίπτωση: Κυρία συνέβη νὰ ἀκούσει κήρυγμα πάνω στὴν θείκῃ ἐξαγγελία, ὅπως ἐκφράστηκε στὸν προφήτη Ἰεζεκιήλ: «Θὰ σᾶς ἀφαιρέσω τὴν πέτρινη καρδιά καὶ θὰ σᾶς δώσω σάρκινη καρδιά» (36:26). Ὅπως μοῦ εἶπε, ὁ κήρυκας εἶχε ἀναπτύξει τὴ διαδικασία τῆς ἀγιοπνευματικῆς μεταμόρφωσης τοῦ ἀνθρώπου ὡς γενικότερης ἀλλοίωσης τοῦ ψυχικοῦ κόσμου. Συγκινημένη τόσο ἀπὸ τὴν τρυφερότητα τῆς φράσης ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάλυση ποῦ ἀκολούθησε, μοῦ ὑπέβαλε τὸ ἐρώτημα: «Γιατί αὐτὰ τὰ σπουδαῖα πράγματα δὲν λέγονται στὰ κηρύγματα;» Βεβαίως τῆς ἀπάντησα ὅτι καμμιά φορὰ λέγονται, ὅπως στὴν περίπτωση ποῦ καὶ ἡ ἴδια ἄκουσε.

Ἄλλὰ ἦταν φανερὸ ὅτι ἐννοοῦσε κάτι ἄλλο: γιατί τὸ πνεῦμα τέτοιων χωρίων δὲν ἐκφράζεται συχνὰ μέσα ἀπὸ τὸν κηρυγματικὸ λόγο, ὅπως θὰ ὀφείλε; Δυσκολευόμουν νὰ τῆς πῶ ὅτι κι ἐγὼ συμμερίζομαι τὴν ἀπορία τῆς. Κάθε φορὰ ποῦ οἱ χριστιανοί –μὲ πολλὴ δυσκολία– ἀνακαλύπτουν ἕνα ἀπὸ τὰ διαμάντια τῆς πίστεως μας, ἐπαναλαμβάνουν τὸ ἐρώτημα τῶν ἰθαγενῶν ἄλλων ἡπειρῶν: «Ποῦ ἦσαστε τόσον καιρό;» Μὲ ἄλλα λόγια: «Γιατί κρύβετε τὶς ἀλήθειες καὶ δὲν τὶς διαδίδετε ἐπὶ τῶν δωματίων;»

Μήπως διότι δὲν τὶς γνωρίζουμε οὔτε ἐμεῖς; Πῶς γίνεται καὶ τὰ κηρύγματά μας σπανίως περιέχουν εὐαγγελισμό, ὑπὸ τὴν ἔννοια τῆς διακηρύξεως τῶν ἐλπιδοφόρων ὑποσχέσεων τοῦ Θεοῦ; Ὅπως δὴποτε χρειάζεται νὰ ἀναλυθοῦν οἱ ἀνθρώπινες προϋποθέσεις προκειμένου νὰ καρποφορήσει στὴν πράξῃ ὁ εὐαγγελισμὸς μας, ἀλλὰ γιατί πρέπει νὰ τονίζονται ξερὰ τὰ «καθήκοντα» χωρὶς τὶς χαρμόσυνες εἰδήσεις ποῦ μόνο αὐτὲς εἶναι ἱκανὲς νὰ ἐμπνέουν; Πῶς φτάσαμε στὰ κηρύγματά μας ἢ ἀκένωτη παρηγοριὰ τοῦ Παρακλητοῦ (αὐτὸ μαρτυρεῖ τὸ ὄνομά Του) νὰ ἐξαντλεῖται μόνο στὴν ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν τῆς ζωῆς; Πῶς καταντήσαμε οἱ καυχώμενοι γιὰ τὴ μακραίωνη πίστη τους Ἕλληνες ὀρθόδοξοι νὰ λιμοκτονοῦν γιὰ ἀλήθεια, ὅσο καὶ οἱ νεοπροσῆλυτοι μακρινοὶ ἀδελφοί μας;

Μιὰ πρώτη ἀπάντηση θὰ ἦταν ὅτι καὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἀγνοοῦμε τὸ εὐ-αγγέλιο. Πράγματι, ἡ σχέση τῶν περισσοτέρων κληρικῶν μὲ τὴν Ἁγία Γραφή εἶναι τόσο ὑποτονικὴ, ὥστε τὴ μελέτη καὶ τὴ γνώση τῆς τὴν ἔχουμε συνειρμικὰ ταυτίσει μὲ τὸν προτεσταντισμὸ. Πῶς νὰ προκύψει κήρυγμα προφητικῆς ποιότητος καὶ ἐλπίδας χωρὶς θεολογικὴ σπουδὴ στὴν Ἁγία Γραφή;

Ἄλλὰ καὶ ὅταν τὴ μελετοῦμε, ἐξαντλοῦμε συχνὰ τὴν ἐξοικείωσή μας σὲ λίγα ἐπιλεγμένα χωρία, τὰ ὁποία ἀντιλαμβανόμαστε κατὰ τρόπο τυποποιημένο καὶ γι’

αὐτὸ στεγνό. Ὅταν, νέος κληρικός, ἐκκλησιάσθηκα κάπου, ὁ λειτουργὸς εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μὲ παρακαλέσει νὰ κηρύξω. Γιὰ νὰ μὲ πείσει γιὰ τὸ εὐκόλο τοῦ πράγματος μοῦ εἶπε: «Ἔερετε τὸ σημερινὸ εὐαγγέλιο, ὁ χρυσοῦς κανὼν, δὲν εἶναι δύσκολο». Ἐννοοῦσε τὴ γνωστὴ παραίνεση τοῦ Κυρίου «πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς» (Ματθ. 7: 12).

Γιατί ἔπρεπε νὰ εἶναι τόσο ἀπλὸ νὰ μιλήσω ἐπ' αὐτοῦ σὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ διατυπώσω κανόνες καλῆς συμπεριφορᾶς; Τέτοιοι «χρυσοῖ» κανόνες ὑφίστανται σὲ ὅλες τὶς θρησκείες, ἀκόμη καὶ στοὺς ἄθεους. Χωρὶς σύνδεση μὲ ἄλλες πλευρὲς τῆς Καινῆς Διαθήκης τοῦ Χριστοῦ (τὴν ἀπαίτησή Του νὰ «περισεύσει ἢ δικαιοσύνη» μας παραπάνω ἀπὸ τοὺς φαρισαίους, τὴ θεώρηση τῆς ἀνθρωπότητας ὡς σώματος, τὸ ὁποῖο διασπᾶται μὲ τὴν ἀσπλαχνία, τὴν ἐσχατολογικὴ ἀναφορὰ στὴν ἀγάπη κ.ἄ.) σὲ τί διαφέρει ἡ χριστιανικὴ ἐξαγγελία ἀπὸ τὶς ἄλλες; Τελικά, ὑπάρχουν εὐαγγελικὲς περικοπὲς εὐκόλες γιὰ κήρυγμα; Πιθανὸν νὰ ἔσφαλλα, ἀλλὰ εἶχα τὴν ἐντύπωση ἐκεῖνη τὴν ὥρα ὅτι σὲ μία παρόμοια νοοτροπία ὀφείλονται τὰ τόσο διαδεδομένα παθήματα τοῦ κηρύγματος.

Ἐν ὀλίγοις, μᾶς λείπει τὸ κήρυγμα ἐκεῖνο ποὺ θὰ κάμει τὸν ἄνθρωπο νὰ αἰσθανθεῖ ὅτι ἔχει ἀξία, ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἀγαπᾷ, ὅτι λαμβάνει ὑπ' ὄψιν Του τὶς ψυχολογικὲς πραγματικότητες τῆς ζωῆς του κ.ο.κ. Ὅπως ἔχω ξαναγράψει στὶς σελίδες αὐτές, μιὰ τέτοια ἔλλειψη δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἄγνοιας μιᾶς συγκεκριμένης τεχνικῆς, ἀλλὰ προῖόν ὑπαρξιακῆς «ἄγνοιας», μὲ τὴν ἔννοια ποὺ δίνουν στὴ λέξη οἱ νηπιτικοὶ Πατέρες. Ἄς ἐξετάσουμε μήπως καὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μετέχουμε σὲ αὐτὴ τὴ συμφορὰ, ὁπότε «κηρύσσοντας στοὺς ἄλλους γινόμαστε ἀδόκιμοι» (Α' Κορ. 9:27).

Έγκαίνια Ένοριακοῦ Ί. Ναοῦ

Τὴν Κυριακὴ 8 Φεβρουαρίου τελέσθηκαν στὴν Τραγὰνα Φθιώτιδος τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐνοριακοῦ Ί. Ν. Ἀγίου Νικολάου Τραγὰνας, ποὺ εἶχε θεμελιωθεῖ τὸ 2004 καὶ ἀποπερατώθηκε σύντομα χάρις στὴ γενναία προσφορὰ τῶν πιστῶν καὶ τὴ συμβολὴ τῶν δωρητῶν τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ καὶ τὶς ἄοκνες προσπάθειες τῶν κατὰ καιροὺς ἐφημερίων τῆς ἐνορίας, π. Ἀθανασίου Ἀναστοπούλου καὶ π. Εὐσεβίου Βλασσοπούλου, τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν τοπικῶν παραγόντων. Ὁ Σεβ. Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, ποὺ τέλεσε τὴν ἀκολουθία τῶν ἐγκαίνιων, συνεχάρη καὶ τὸν νέο ἐφημέριο π. Ἀνδρέα Ταρλαντᾶ γιὰ τὴν ἄρτια ὀργάνωση τῶν Ἐγκαίνιων. Κάτω ἀπὸ τὸν Ί. Ναὸ ὑπάρχει Πνευματικὸ Κέντρο γιὰ τὶς κάθε εἴδους ἐκδηλώσεις τῆς ἐνορίας.

Παραχώρηση ἐκτάσεως ἀπὸ τὸν Ί. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Δοκοῦ γιὰ τὴν ἀνέγερση τῶν νέων φυλακῶν Χαλκίδος

Ἐκταση ἐξήντα στρεμμάτων, δικῆς τοῦ ἰδιοκτησίας, παραχώρησε ὁ Ί.Ν. Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Δοκοῦ, προκειμένου νὰ ἀνεγερθοῦν οἱ νέες Φυλακὲς Χαλκίδος. Ἀφοῦ τηρήθηκαν ὅλες οἱ νόμιμες διαδικασίες (ἀποστολὴ αἰτήματος τῆς Νομαρχίας ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο Δοκοῦ, θετικὴ ἀπάντηση - ἀπόφαση Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, ἔγκριση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, εἰσήγηση τοῦ Μητροπολίτου πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο γιὰ ἀποδοχὴ τοῦ αἰτήματος), ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποφάσισε κατὰ τὴ συνεδρίαση τῆς 4.2.09 τὴν παραχώρηση τοῦ χώρου. Ἡ παραχώρηση αὐτή, ποὺ γίνεται ἐκ μέρους τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι ἡ πρώτη, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἡ μόνη, ἀφοῦ ἀποτελεῖ συνέχεια καὶ ἄλλων τέτοιων προσφορῶν πρὸς τὴν Τοπικὴ Κοινωνία καὶ τὸ Λαό.

Θεία Λειτουργία γιὰ κωφάλαλους

Τὴν Κυριακὴ 1 Φεβρουαρίου 2009, στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Δημητρίου Χαλκίδος, μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς, τελέσθηκε δεύτερη Θεία Λειτουργία, ἐκτὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, στὴν ὁποία συμμετείχαν οἱ κωφάλαλοι ἀδελφοί μας, γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία δείχνει ἰδιαίτερη μέριμνα καὶ φροντίδα. Στὴ Θεία Λειτουργία λειτούργησε ὁ

έφημέριος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ π. Ἄθανάσιος Τρίκας, ἐνῶ ὁ ὑπεύθυνος τῆς διακονίας τῶν Κωφάλαων Ἀρχιμ. π. Ἰωάννης Καραμούζης - Ἱεροκλήρουκας, μετέφραζε ταυτόχρονα στή Νοηματική Γλώσσα τὶς εὐχὲς καὶ τοὺς ὕμνους τῆς Θείας Λειτουργίας, ὥστε οἱ κωφάλαοι ποὺ συμμετεῖχαν νὰ κατανοοῦν, ὅπως ἔχουν δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ ὅπως εἶναι ὑποχρέωση τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας, στή δική τους γλώσσα ἐπικοινωνίας, ὅσα λέγονται καὶ τελοῦνται στή θεία Λατρεία.

Παρουσίαση βιβλίου στὴν Ἀλεξανδρούπολη

Τὴν Πέμπτη 29 Ἰανουαρίου ἔγινε στὸ Ἀνθίμειο Πολιτιστικὸ Κέντρο στὴν Ἀλεξανδρούπολη ἡ παρουσίαση τοῦ βιβλίου τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως Πανσο. Ἀρχιμ.

π. Εἰρηναίου Λαφτσῆ: «*Ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στή διαμόρφωση τῶν Νοσοκομείων καὶ τῆς Ἱατρικῆς ἐκπαίδευσης*». Εἰσηγητὴς ἦταν ὁ κ. Θέσπις Δημητρίου, καθηγητὴς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, καὶ κεντρικὸς ὁμιλητὴς ὁ π. Ἀδαμάντιος Αὐγουστίδης, ψυχίατρος καὶ Λέκτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Τὴν ἐκδήλωση παρακολούθησαν τοπικοὶ ἄρχοντες καὶ Καθηγητὲς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Δ.Π.Θ. καθὼς καὶ πλῆθος κόσμος ποὺ γέμισε ἀσφυκτικὰ τὴν αἴθουσα καὶ τὸν διάδρομο τοῦ Ἀνθιμείου Κέντρου.

Ἱερατικὴ Σύναξις στὸ Στεφανοβίκειο

Στὴν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Στεφανοβικείου βρέθηκαν ὅλοι οἱ Ἱερεῖς τῆς Ἱ. Μ. Λαρίσης καὶ Τυρνάβου, ὅπου μετὰ τὴ Θεία Εὐχαριστία, ἄκουσαν τοὺς παραινετικοὺς λόγους τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαρί-

σης καὶ Τυρνάβου κ. Ἰγνατίου, ἐν ὧσφι μάλιστα καὶ τῆς ἐπικειμένης εἰσόδου στήν Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Εἶχαν δὲ τὴ μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ ἀκούσουν τοὺς λόγους τοῦ Ἁγιορείτου μοναχοῦ ἀπὸ τὴν Κουτλουμουσιανὴ σκήτη τοῦ Ἁγίου Ὅρους π. Μωυσέως, ποὺ μίλησε μὲ θέμα «*Σύγχρονοι Ποιμαντικοὶ Βηματατισμοί*» καὶ νὰ συνδιαλεχθοῦν μαζί του. Πολλὰ τὰ ἐρωτήματα καὶ πιὸ πολλές οἱ ἀπαντήσεις ποὺ περιμένουν οἱ πιστοὶ ἀπὸ τὸν σύγχρονο Ἱερέα. Μεταξὺ ἄλλων ὁ ὁμιλητὴς τόνισε τὴν ἀνάγκη τῆς αὐξήσεως τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τὴν καλλιέργεια τῆς μετανοίας, ποὺ εἶναι ἀλλαγὴ σκέψης καὶ ζωῆς. Παρότι ἡ ἐποχὴ μας εἶναι καθαρὰ ἐκκοσμικευμένη καὶ ἐγωιστικὴ, ὁ π. Μωυσῆς παρατήρησε ὅτι οἱ ἐργάτες τοῦ ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ὀφείλουν νὰ αὐξάνουν καθημερινὰ τὸν ζῆλο τους, τὴν ταπείνωσή τους καὶ τὴν ἀγάπη τους γιὰ τὸ λειτούργημά τους. Τυπολατρία, θρησκοληψία, φαρισαϊσμός, ὑποκρισία, ἱεροκατηγορία, δαιμονοπληξία, εὐθανασία, βιοηθική, σύγχρονος γενετική, οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ κρίση, ταφὴ καὶ καύση τῶν νεκρῶν, ὀρφάνια, ψυχικὰ ἀπομονωμένοι ἄνθρωποι, μαρασμοί, κατάθλιψη καὶ πολλὰ ἄλλα, ἔρχονται καὶ μαστίζουν σήμερα τὴν κοινωνία μας, ὑπογράμμισε σὲ ἄλλο σημεῖο. Ὁ Ἱερεύς, ὡς γνήσιος καὶ ἀληθινὸς Ποιμένας, ἀσχολεῖται μὲ τὰ θέματα αὐτὰ καὶ προσπαθεῖ νὰ κατανοήσει τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο καὶ τὶς ἀναζητήσεις του.

Πρωτοπρεσβυτέρου
Ἀθανασίου Δ. Κατζιγκᾶ

*Ἰ. Ν. Κοιμήσεως
τῆς Θεοτόκου Ἐπανομῆς,
Ἡ Ἐνορία μας*

Ἐπανομῆ 2006

Ἐνα ὑποδειγματικὸ στὸ εἶδος τοῦ βιβλίου, ἐπιμελημένο ἀπὸ κάθε ἀποψη, μὲ γνώση, σύστημα καὶ καλαισθησία, παρουσίασε πρόσφατα ἡ ἐνορία τοῦ Ἰ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐπανομῆς (Νομοῦ Θεσσαλονίκης) μὲ τὴ γραφίδα τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἀθανασίου Δ. Κατζιγκᾶ. Ἀπὸ τὸ χαρτὶ καὶ τὰ χρώματα ὡς τὴν παράθεση κάθε πληροφορίας ποὺ σχηματίζει πληρέστερη τὴν εἰκόνα τῆς προσφορᾶς καὶ τῶν δραστηριοτήτων τῆς ἐνορίας, ὅλα ἀποπνέουν μεράκι καὶ δουλειά. Μὲ γνώση καὶ χρῆση τῆς σχε-

τικῆς βιβλιογραφίας, ὁ συγγραφέας ἀναφέρεται συνοπτικὰ στὴν ἱστορία τῆς περιοχῆς καὶ τῆς ἴδρυσης τοῦ Ἰ. Ναοῦ, περιγράφει τὴν ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὴ διαμόρφωση τῶν ἐπὶ μέρους τμημάτων τοῦ οἰκοδομήματος, τὶς κατὰ καιροὺς ἀνακαινίσεις του, ἀναλύει συστηματικὰ τὶς διάφορες κατασκευές (τέμπλο, ἀναλόγια, ἄμβωνα, δεσποτικὸ θρόνο, ἀγία Τράπεζα), καταγράφει καὶ περιγράφει τὶς εἰκόνες καὶ ἀντιπροσωπευτικὲς τοιχογραφίες τοῦ ναοῦ, μνημονεύοντας καὶ τοὺς ἀγιογράφους ποὺ ἐργάστηκαν ἐκεῖ. Παράλληλα ἀναφέρεται στοὺς ἱερεῖς ποὺ ὑπηρέτησαν κατὰ καιροὺς ὡς ἐφημέριοι τοῦ ναοῦ, ἀπαριθμεῖ καὶ περιγράφει τὰ ἐξωκκλήσια καὶ τὰ παρεκκλήσια τῆς ἐνορίας, διηγεῖται τὰ τῆς ἀνέγερσης καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κέντρου καὶ διασώζει μνῆμες ἀπὸ παραδοσιακὲς θρησκευτικὲς γιορτές, ὅπως πανηγυρίζονταν καὶ πανηγυρίζονται στὴν ἐνορία αὐτῆ. Οἱ παλαιᾶς φωτογραφίες, ὅπου ὑπάρχουν, ἀποτελοῦν συγκινητικὲς μνεῖες, ὄχι μόνον γιὰ ὅσους ἀναγνωρίζουν δικὰ τους πρόσωπα σ' αὐτές, ἀλλὰ καὶ στὸν κάθε ἀναγνώστη. Πολὺ χρήσιμες εἶναι καὶ οἱ φωτογραφίες ποὺ διασώζουν τὶς φάσεις τῆς καθάρσεως τῶν σοβάδων καὶ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς ἐπιφάνειας τῶν τοίχων. Ἡ προσεγμένη κατασκευὴ καὶ ἡ λαμπρότητα τὴν ὁποία ἀποπνέει ἡ λευκότητα τῆς πέτρας ἀναδεικνύει τὸ οἰκοδόμημα ὡς μνημεῖο τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς ἐποχῆς ποὺ οἰκοδομήθηκε, δηλαδὴ τῶν μέσων περίπου τοῦ 19ου αἰ., καὶ συγκεκριμένα τοῦ 1865, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ κτιτορικὴ ἐπιγραφή. Στὸ ἔργο εἶναι διάχυτη ἡ εὐαισθησία τοῦ ἐφημέριου συνδυασμένη μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ γνώση.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Τακ. Γραφείο Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ
Αριθμός Άδειας 10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203